
'Een school waar vriendschap heerst'

Een animatieproject

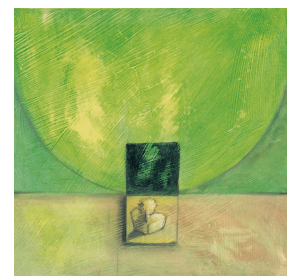
PAG Basisonderwijs

Overgenomen uit de map 'Suggesties rond het feest van Don Bosco voor de basisschool.'

Een animatieproject, aansluitend bij het opvoedingsproject van Don Bosco, om zo van de start van het schooljaar tot aan de laatste schooldag meer bij dit thema stil te staan.

**samen
DON BOSCO
zijn plaats
geven**

Woord vooraf

Jaar na jaar werkten wij op onze school met een animatieproject, toen stilaan het idee kwam om zelf eens een animatieproject uit te schrijven dat aansloot bij ons pedagogisch project als Don Boscoschool. Het feit dat we toen juist 100 jaar Don Bosco in Vlaanderen te vieren hadden, was een bijkomende reden om er aan te beginnen. Omdat we op school bezig waren met ons schoolreglement, integreerden we ook die zaken. Het eerste resultaat daarvan ligt nu voor u. Wij werken dit animatieproject op onze school uit gedurende het schooljaar 1996-1997. Vanaf de eerste tot en met de laatste schooldag kaderden we alles binnen ons thema. Het thema 0 gebruikten we namelijk voor de opening van het schooljaar en de vriendenkwis reserveerden we voor de laatste schooldag. Tussendoor hadden we nog de missiewerking, het bouwfeest, het Don Boscofeest, de sportdag en het schoolfeest die in het thema ingepast werden. Deze laatste zijn in ons animatieproject niet beschreven omdat we ervan uitgaan dat jullie dit zelf in jullie eigen school best kunnen aanpassen.

Hoe werken wij nu met zo'n animatieproject?

We werken met vijf tweemaandelijks deelthema's. Ieder deelthema wordt gestart met een thema-opening. We maken hierbij een onderscheid tussen twee verschillende doelgroepen. Onze eerste doelgroep wordt gevormd door de kleuterklassen en de eerste leerjaren. De tweede doelgroep omvat dan alle andere klassen van de lagere school.

De themaopeningen voor de eerste doelgroep (wat wij 'voor kleuters' noemen om het eenvoudig te houden) is een poppenkastspel waarin een situatie gespeeld wordt die de kinderen kunnen herkennen. Voor de lagere schoolkinderen geldt dit laatste ook, alleen is de instap een toneel dat gespeeld wordt door leerkrachten.

De themaopeningen worden iedere keer gespeeld voor de gehele doelgroep.

Op het einde van de themaopening wordt het themalied gezongen. Dit lied werd gemaakt op een bestaande melodie, maar de tekst werd aangepast. Het is de bedoeling dat alle kinderen hun themalied kennen en ook kunnen zingen.

Na de themaopeningen volgt de verwerking in klas- en schoolleven. Dit kan tijdens de catechesemomentjes en tijdens de lessen levenshouding. Veel beter is natuurlijk als die verwerking als een rode draad, doorheen het leven van elke dag op school, loopt. In die zin werden ook de verwerkingsmogelijkheden opgesteld. Ze willen een brede waaier aan keuzemogelijkheden aanbieden waarmee je aan de slag kan. We zijn er zeker van dat jullie er zelf nog verschillende kunnen en zullen bij vinden.

Bij ieder deelthema is er ook een blikvanger op één of meerdere plaatsen in de school. Het gaat hier om een prikbord waarop zowel aan de kinderen als aan de ouders duidelijk gemaakt wordt waar wij op dit ogenblik mee bezig zijn. Ook in de schoolkrant wordt er over het werken met het animatieproject bericht. De tekeningen uit de map kunnen hierbij een goede hulp zijn.

Praktisch nu. Vroeger heb je per school een bundel ontvangen, waarin je de verschillende themaopeningen en de verwerkingsmogelijkheden per deelthema kunt terugvinden. Je

vindt er ook de verschillende titelbladen en wat bijlagen in terug. Deze info vind je ook in deze digitale versie terug.

Een hartelijk woord van dank dient te gaan naar de mensen van de pastorale groep van onze school, die het op zich hebben willen nemen om dit animatieproject uit te schrijven en mee te helpen ondersteunen. Mede in hun naam vraag ik u dit bundel niet ergens op een hoopje te leggen, maar het in te passen in de schoolwerking van elke dag. Je zal zien de kinderen zullen er enorm veel aan hebben en u zelf ook. Bij ons sloeg het in ieder in. In die mate zelfs dat we al bezig zijn met een volgende animatieproject rond hartelijkheid.

THEMA 0 INLEIDING

De personages

MICH Heeft een grote mond. Is zeker van zichzelf. Weet het meestal beter.

BART Is een beetje een leiderstype. Zorgt ervoor dat de anderen overeen komen. Positief ingesteld.

CHRISTA Schuchter van aard. Is heel lief. Gouden hart. Bang om anderen te kwetsen.

NEL Negatief ingesteld. Weinig geduld. Is wel voor rede vatbaar.

XAVIER Zit vol goede bedoelingen. Is echter naïef en traag van begrip. Niet van de slimsten.

De inhoud

In een hoek staat een grote doos met daarin de vriendenboeken voor de verschillende klassen. Op de buitenkant staat geschreven 'Kinderland, een school waar vriendschap heerst'. Deze doos wordt pas op het einde gebruikt.

Xavier komt op en hij heeft een postpakket bij zich.

XAVIER Deze morgen bracht de postbode mij dit pak. Eventjes zien wie mij dit toestuurt. Nee maar, het komt van Stijn. Jullie weten natuurlijk niet wie Stijn is. Wel, ik heb hem tijdens de vakantie op het speelplein leren kennen. Hij kwam namelijk een paar weken logeren bij zijn familie. Zo kwam hij elke dag met zijn neven naar het speelplein mee. Hij spreekt wel een beetje raar maar dat komt waarschijnlijk omdat hij in een andere streek woont. In Bimlurg of zoiets. En hij kon toch zo mooi zingen! En gedurende die 2 weken zijn wij vrienden geworden.

Eens kijken wat hij te vertellen, euh te schrijven heeft. (X. opent het pakket en haalt er een brief uit.) Amaai, wat een kattengeschrift. Dat is nog lelijker dan het mijne en dat is al niet zo mooi. Want mijn juf van vorig jaar zei dat ze lessen Chinees ging volgen om mijn gekrabbel te kunnen lezen.

(X. begint in stilte te lezen, merkt dan dat hij de brief omgekeerd vasthoudt en draait de brief om. Hij blijft heel ernstig)

Maar nu is zijn geschrift al heel wat mooier. Ik ga dit jaar mijn opstellen ook omgekeerd afgeven. Ik zal luidop voorlezen wat hij schrijft.

'Beste vriend Xavier' (Ha, dat ben ik!)

Ik stuur jou een vriendinboek. (Een wat? Ah ja, een vriendenboek) Het eerste blad heb ik al ingevuld. Dat mocht toch hé? De rest is voor al jouw andere vrienden of vriendinnen waarmee je dit jaar weer veel zal spelen. Ik hoop dat je er veel plezier aan beleeft. Daag!

P.S. (Xavier leest dit als pss) Omdat ik weet dat je soms wat verstrooid bent, heb ik er maar een balpen aan vast gehangen.'

(X. bladert in het boek) Amaai, dat ziet er nogal ingewikkeld uit zeg. En moeten mijn vrienden dat allemaal invullen? Het staat vol met moeilijke woordenhobby, fan, idool, lievelingseten ... Je moet al heel slim zijn om dat allemaal in te vullen. Maar voor mij is dat natuurlijk geen probleem. Maar mijn vrienden en vriendinnen zal ik toch wat moeten helpen, vrees ik.

Bart en Nel komen ondertussen aangewandeld.

XAVIER Hé, Bart en Nel! Kom eens! Willen jullie ook dit schooljaar weer mijn vrienden zijn? Want ik heb een vriendenboek gekregen en nu heb ik vrienden nodig om iets in mijn boek te schrijven. Bart, wil jij er iets in schrijven?

BART Maar natuurlijk! Ik ben toch al een hele tijd jouw vriend. En niet alleen op papier of om in jouw vriendenboek te mogen staan. Ik sta steeds voor je klaar als je een vriend nodig hebt. Weet je nog vorig schooljaar toen je drie weken niet naar school kon komen? Ik kwam jou om de 2 dagen bezoeken en ik zorgde ervoor dat al jouw schriften in orde waren.

XAVIER Juist! Toen toonde je wat een echte vriend is. Jij verdient het dik en dubbel, euh dubbel en dik om in mijn boek te staan. Allez, niet echt staan hé maar schrijven.

Bart begint het boek in te vullen maar luistert ondertussen naar het gesprek tussen Xavier en Nel.

XAVIER Nel, wil jij er ook iets in schrijven?

NEL Ha nee he! Zoiets stoms. Ze noemen dat een vriendenboek en met meer dan de helft die erin staat maak je dan ruzie. Trouwens, ik heb nu toch geen zin om te schrijven want het schooljaar begint straks en ik wil extra genieten van mijn laatste minuten vakantie. En daarbij, al die dingen die ik zou opschrijven zijn privé en als ik alles invul dan weet de rest van de school wie mijn idolen zijn en wie ik graag zie.

BART Maar Nel toch! Hoe is het mogelijk. De eerste dag van het schooljaar en je bent weeral met je verkeerde been uit bed gestapt. 't Is niet waar dat je dit schooljaar weer tegendraads zal zijn en steeds anders gaat doen dan de anderen. Probeer toch wat opgewekter en positiever te zijn dit schooljaar. Je zou moeten trots zijn dat er jou iemand vraagt om in zijn vriendenboek te schrijven. Het is een kleine moeite en je maakt er Xavier blij mee. En als je dit jaar wat minder zuur kijkt dan krijg je er ongetwijfeld een heleboel vriendinnen bij. Dan ga je dit jaar op schoolreis niet alleen moeten rondlopen omdat de anderen weglopen van al jouw gezaag en geklaag. Nu krijg je de kans om met een propere lei te beginnen.

NEL Vooruit dan maar, als Bart het zegt, dan zal het wel waar zijn.
(plechtig) Ik beloof om dit jaar te proberen wat minder te zagen en te klagen en te proberen om wat opgewekter en aangenamer te zijn.
Wel Xaviertje, waar moet ik beginnen?

Terwijl Nel begint te schrijven komen Mich en Christa eraan. Xavier, die vooral met Christa goed overeen komt omdat zij hem nooit uitlacht als hij weer iets doms gedaan heeft, gaat er meteen op af.

XAVIER Hé, Nel en Christa, jullie willen toch ook in mijn vriendenboek staan hé? Het is een nieuw en ik geef mijn beste en liefste vriendinnen als eersten de kans om erin te schrijven.

MICH Kom, geef dat boekje maar eens hier. Ik ga dat eens in een recordtempo invullen. Vriendenboeken invullen is nu toevallig één van mijn vele specialiteiten. Zoals ik vriendenboeken kan invullen, zo kunnen er dat niet veel. Ik heb er waarschijnlijk al meer dan 1000 ingevuld. Je zal eens wat zien. Ik zal dit varkentje eens vlug wassen, zonder problemen. Let maar eens op.
(Ze begint eraan maar al vlug aarzelt ze.)
Euh, hobby wat is dat?

CHRISTA Ik denk, euh, maar ik ben het niet echt zeker, dat dat is wat je graag doet in je vrije tijd.

MICH Maar natuurlijk. Wie weet nu niet wat hobby is. Ik vroeg het alleen maar om te weten of jij het wel wist.

BART Dat zal wel zijn. Je kan het altijd goed zeggen. Met jouw grote mond, kan jij je uit elke netelige situatie redden.

XAVIER (een beetje verlegen) Christa, zou jij alstublieftdankuwel ook iets in mijn vriendenboek willen schrijven. Ik zou het heel, heel, heel erg lief vinden.

CHRISTA Ik weet het niet. Zal ik dat wel kunnen? Ik ben bang dat ik iets verkeerd zal doen. En gaan ze dan niet lachen met wat ik allemaal opschrijf. En als ik een vlek maak, zal je dan niet boos zijn?

MICH Wees toch niet zo beschaamd, Christa! Jij kan dat evengoed als alle anderen. Probeer jij maar dit jaar niet zo schuchter te zijn. Zorg voor wat meer zelfvertrouwen.

CHRISTA Ik zal het proberen.

XAVIER Ik ben blij dat mijn 4 beste vrienden en vriendinnen als eersten in mijn boek hebben geschreven. Ik hoop dat we dit jaar veel samen mogen beleven.

BART Dan wordt Kinderland een Don Boscoschool waar vriendschap heerst. Dat zou leuk zijn.

CHRISTA Mag ik ook nog iets vragen? Die kartonnen doos daar, is die van iemand van jullie?

MICH Nee hoor. Maar misschien staat er wel op voor wie ze is. Laat eens kijken.
(Ze gaan allen rond de doos staan. Mich leest.)

Bestelling nummer 5621584586945852
Basisschool Kinderland
... exp. klas-vriendenboeken.

XAVIER Wat zijn dat klas-vriendenboeken?

BART Waarschijnlijk zijn dat vriendenboeken die je in de loop van het schooljaar samen met je klasgenootjes moet invullen.

CHRISTA En elke klas krijgt dan zo een boek om in te vullen. Leuk zeg.
Maar zouden we die doos niet beter aan meester Eddy geven?

MICH Een goed idee Christa! Ik ging dat ook juist zeggen.

NEL En ik zal ook eens wat zeggen. We zouden beter allemaal naar onze rij gaan want ik zie de meesters en juffen al aankomen. Als we ons niet haasten, dan staan we in het boek van de meester of de juf en het zal niet hun vriendenboek zijn als we te laat komen. Jullie mogen doen wat jullie willen, maar ik trap het af.

CHRISTA Het zou, euh, misschien toch beter zijn om naar onze rij te gaan. Ik zou niet graag gestraft worden. We kunnen tijdens de speeltijd verder vertellen.

BART Dat doen we.

SAMEN Tot straks.

Een school waar vriendschap heerst.

Themalied kleuters en 1ste leerjaar.
melodie 'Paulus de boskabouter'
tekst mevr. Sabine Declercq

Nijntje, het boskonijntje

Zeg, kennen jullie Nijntje al?
Nijntje, het boskonijntje

Waarschijnlijk wel want het is oud
en woont al jaren in het woud
dat kleine boskonijntje

Elke keer als iets gebeurt
dan komt Nijntje aan de beurt
Pas maar op, daar is hij weer ...

Precies op tijd
Precies op tijd
met een leuke vriend
met een leuke vriend
en een heel nieuw avontuur
en een heel nieuw avontuur! Reken maar!

Dag Nijntje, daag!

Een school waar vriendschap heerst.

Themalied lagere klassen

melodie Scheppingsdroom - Geert Vanneste, tekst mr. Jan Maes

Don Bosco's leven

Wij houden van Don Bosco, hij toont ons hoe te leven.

Wij maken zo veel vrienden en iedereen telt mee!

1. Zijn droom kennen wij allen, het ging er vreemd aan toe.
De wolven werden schapen, de slechten werden goed.

Wij houden van Don Bosco, hij toont ons hoe te leven.

Wij maken zo veel vrienden en iedereen telt mee!

2. Hij wilde priester worden, Maria steunde hem.
Hij stichtte ook een groepje, de club van vrolijkheid.

Wij houden van Don Bosco, hij toont ons hoe te leven.

Wij maken zo veel vrienden en iedereen telt mee!

3. Hij leerde jongens fluiten, Bart weet er alles van.
Er kwamen steeds meer jongens, Don Bosco werd bekend.

Wij houden van Don Bosco, hij toont ons hoe te leven.

Wij maken zo veel vrienden en iedereen telt mee!

4. Hij kreeg het soms erg moeilijk, toen werd hij ook nog ziek.
Toch deed hij dapper verder, zijn jongens hielpen hem.

Wij houden van Don Bosco, hij toont ons hoe te leven.

Wij maken zo veel vrienden en iedereen telt mee!

5. Men zette zijn werk verder, de groep groeit nu nog voort.
Ook wij weten het zeker, Don Bosco leeft nog steeds

Don Bosco is ons voorbeeld, hij toont ons hoe te leven.

Wij maken zo veel vrienden en iedereen telt mee!

DEELTHEMA 1 GEEN RUZIE - NIET VECHTEN (september - oktober)

Verantwoording

Een geordende samenleving steunt op het wederzijds erkennen en aanvaarden van elke medemens. Dit is een hoeksteen van onze samenleving. Dit uit zich in het dragen van gezag maar ook in het leven onder gezag en het aanvaarden ervan. In dit verband is het zichzelf bevestigd en aanvaard weten en het bevestigen en aanvaarden van anderen een ware rijkdom in het samenleven van mensen.

Rekening houden met elkaar betekent ook het nakomen van afspraken en het nakomen van wetten en regels.

Niet enkel de mensen die dicht bij ons leven hebben recht op onze waardering en erkenning, ook de mensen die veraf leven dragen onze erkenning en waardering mee.

Niet enkel de gezonde mensen, maar ook de zieken, de gehandicapten, de ouden van dagen ...

Er is m.a.w. voor elke mens een plaats onder de zon!

De groep waarin een kind leeft, groeit zowel in omvang als in samenhang en zelfstandigheid. Het kind groeit als sociaal wezen en leert rekening te houden met de anderen.

Volgende vragen kunnen gesteld worden

- Staan alle kinderen van de klas even ver in het socialisatieproces?
- Wie komt gemakkelijk tot groepsvorming?
- Wie heeft moeite om zich in de klasgroep te integreren?
- Hoe zou dat komen?
- Hoe zijn hun onderlinge relaties?
- Welke kinderen worden bewust gemeden?

Doelstellingen

De kinderen leren het belang van goede intermenselijke verhoudingen inzien.

De kdn kunnen zich als lid van een groep leren gedragen.

De kdn kunnen zelftucht en verdraagzaamheid opbrengen bij conflictsituaties.

De kdn kunnen vanuit de eigen situatie en ingesteldheid begrip opbrengen voor de situatie en de ingesteldheid van anderen.

De kdn kunnen daardoor de anderen aanvaarden, waarderen en bevestigen.

Het is noodzakelijk dat lkr. en ll. naar elkaar en naar anderen leren luisteren.

Enkele slogans

GA EENS IN DE SCHOENEN VAN EEN ANDER STAAN!

IK + JIJ = WIJ

Poppenkast

- Personages - Pluim eekhoorn (PL)
- Prikkertje egel (PR)
- Nijntje, het boskonijntje (N)
- Don Bosco (DB)
- Materiaal - poppenkast
- noten

Verhaal

(Eekhoorn komt op en zoekt nootjes in het bos)

- PL Ha, wat zie ik nu? Hier liggen zo veel nootjes!
Oh! Wat is me dat schrikken! Er zijn hier ook zo veel kinderen! Dag vriendjes!
Ik ben Pluim, de eekhoorn, en ik woon hier in het bos. Zoals jullie zien ben ik op zoek naar nootjes.
Weten jullie waarom ik zo veel nootjes zoek?

(Kinderen even aan het woord laten)

- PL Ik zoek nu veel nootjes bij elkaar en spaar ze voor de winter.
Ik breng de nootjes naar mijn holletje.
Wanneer het heel koud wordt blijf ik binnen in mijn holletje, sluit mijn deurtje, en ik kom er niet meer uit tot de winter voorbij is. In mijn holletje kan ik van mijn nootjes eten, zo heb ik geen honger. Slim hè? Vinden jullie ook niet?
Daarom is het wel nodig dat ik er heel veel zoek. Ik heb nu veel werk, ik wil er nog zoeken! Tot straks!

(Eekhoorn gaat af, en laat hoopje nootjes liggen)
(Egel komt op)

- PR Wat is dat vandaag. Er zijn bijna geen dieren in het bos. Het lijkt wel of ze allemaal verdwenen zijn. Ik had zo'n zin om met mijn vriend de eekhoorn te spelen. Ik kan hem nergens vinden!

(Reacties van kinderen)

- PR Wat zeggen jullie? Hij is op zoek naar nootjes?
Eigenlijk heb ik ook honger, en lust ik wel enkele lekkere nootjes!
Dat is geluk hebben! Kijk hier eens, een grote hoop nootjes!

(Op het moment dat de egel nootjes wil nemen komt de eekhoorn terug met enkele nootjes in zijn pootjes)

- PL Ha, wie we hier hebben, mijn vriendje Prikkertje! Fijn dat je me komt opzoeken!
- PR (wat geschrokken) Dag Pluim! Ik kwam kijken of je zin had om met mij te spelen, ik verveel me vandaag.
- PL Ik zou wel graag met je spelen, maar ik kan niet. Ik heb het heel druk. Ik ben op zoek naar nootjes en breng ze naar mijn holletje. Zie eens, deze zijn allemaal van mij!

- PR Wauw! Dat wist ik niet. Je hebt reeds flink gewerkt om er zo veel te hebben!
- PL Ja, en ik wel er nog meer, want de winter kan lang duren. Ik mag er niet aan denken om met mijn pootjes in de koude sneeuw te lopen ... Brrrr!
Hoe meer nootjes, hoe beter. Zo heb ik zeker geen honger.
Ben jij reeds op zoek geweest?
- PR Euh, neen, ik heb nog tijd genoeg. Ik zoek een andere keer. En ik ben toch wel een beetje moe.
- PL Dat komt goed uit. Wil jij de wacht houden bij mijn nootjes terwijl ik verder zoek?
Ik ben bang dat andere dieren mijn nootjes meenemen!
- PR Geen probleem, dat wil ik wel voor je doen.
- PL Bedankt Prikkertje! Je bent een goede vriend. Ik blijf niet lang weg, daag!
- (Pluim gaat af, Prikkertje zit bij de nootjes)
- PR Pff... Nu zit ik hier! Ik kan niet spelen ... Ik mag niet weggaan ...
- (Prikkertje loop heen en weer en moppert)
- PR Ik vind het helemaal niet leuk, straks vind ik zelf geen nootjes meer in het bos.
Waar blijft Pluim? Hij is zo lang weg. Ik heb honger. Ik zou ook graag nootjes zoeken. Maar misschien vindt Pluim het niet erg als ik hier een paar nootjes neem.
Ik ben toch zijn beste vriend!
- (De egel neemt een paar nootjes en smult ze op, en dan komt de eekhoorn terug)
- PL Hè, wat doe je nu? Mooie vriend ben jij! Terwijl ik weg ben eet je mijn nootjes op!
Ik heb het gezien. Ik dacht dat je er goed voor zorgde. Je bent een leugenaar.
Ik wil je niet meer zien, je bent mijn vriend niet meer!
- (Pluim geeft Prikkertje een duw)
- PR En jij dan, je bleef zo lang weg. Ik durfde niet weg te gaan. Ik had honger. Jij hebt toch zo veel nootjes, een paar minder is geen ramp!
Hier zitten wachten is ook niet prettig.
Als beloning mag ik wel een paar nootjes eten!
- PL Neen, dat mocht je niet! Het zijn 'mijn' nootjes. Jij moet er zelf zoeken.
Ik ben heel boos op jou!
- PR Jij ben niet lief. Ik wil ook je vriend niet meer zijn. Jij wil alles voor jezelf!
- (Prikkertje en Pluim duwen elkaar en gaan tenslotte elk afzonderlijk zitten)
(Nijntje, het boskonijntje komt op)
- N Heb ik goed gehoord? Ruzie in het bos? Ho, daar kinderen!
Ik ben Nijntje, het boskonijntje. Ik woon hier al heel lang in het bos.

Zijn er problemen, dan kom ik altijd helpen.
Zelf heb ik ook een hele goede vriend die mij ook helpt.
Zijn naam is Don Bosco. Ik mag altijd naar DB gaan om raad te vragen.
Wat is hier aan de hand?

(Pluim vertelt kort wat er gebeurd is)

N Ik begrijp het al, jullie hebben grote ruzie. Willen jullie geen vriendjes meer zijn?

(PL en PR blijven boos op elkaar)

N Dan wil ik vlug naar mijn vriend DB. Misschien kan hij ons helpen.

(Boskonijntje brengt Don Bosco mee - Don Bosco denkt goed na en zegt)

DB Ja, dat is niet mooi zeg! Vriendjes kunnen wel eens ruzie maken, maar zijn het toch wel weer vlug vergeten hoor!

Maar ik begrijp het wel. Vroeger, als kleine jongen, maakte ik ook wel eens ruzie.

Toen kreeg ik een droom, een hele rare! Wil je hem horen?

Wel, luister maar heel goed, en knoop het dan in jullie oortjes. Je kan er ook wat van leren.

In de buurt van ons huis waren wij met een hele groep jongens aan het spelen.

We lachten en kraaiden, maar plots kwam er ruzie tussen twee jongens, en ik wou natuurlijk helpen. Ik sprong er tussen en wou die twee uit elkaar halen, en sloeg er maar op los.

Plots hoorde ik een vreemde stem. Ik schrok wel toen die stem zei

'Jan Bosco, je maakt geen vriendjes door te slaan, maar door goed en lief te zijn!'

Die stem vergeet ik nooit meer.

N Zo, Pluim en Prikkertje, heb je het gehoord? DB zegt dat je geen vriendjes maakt door ruzie te maken of te vechten! Is het niet beter om terug lief te zijn voor elkaar?

(Pluim en Prikkertje kijken elkaar aan en knikken traag van ja)

PR O, Pluim, ik ben niet meer boos op jou. Ik zou graag weer je vriendje zijn!

PL Ik ben ook niet meer boos. Ik voel mij anders zo verdrietig zonder vriend.

Zeg Prikkertje, ik heb een goed idee. Laten we samen op zoek gaan naar nootjes.

PR Ja, dat is tof. Komaan, we zijn weg é!

PR en PL Dag Nijntje, dag Don Bosco! Dank voor jullie hulp!

N en DB Dag Pluim, dag Prikkertje!

(De vier personages verdwijnen)

Afsluiten themalied

Toneel

Bart, Mich, Nel en Christa spelen 'Monopoly' (of een ander gezelschapsspel)

NEL Waar blijft Xavier nu toch weer? We hadden toch om halftwee afgesproken?

MICH Xavier een beetje kennende zal hij hier wel om 2.30 u. staan. Kloklezen is nu toevallig niet één van zijn specialiteiten. Maar ja, heeft hij wel specialiteiten. Want als hij iets doet loopt het nogal eens gauw in het honderd. Nu ja, het kunnen niet allemaal even goeie zijn als ik.

BART Ga je weeral beginnen met kwaadspreken over anderen? Xavier is helemaal niet dom, hij heeft alleen wat meer tijd nodig dan de anderen. Je zou in de toekomst nog kunnen verschieten want hij kan meer dan we denken. Begin jij maar een beetje op die grote mond van jou te letten.

CHRISTA Euh, ja! Bart heeft gelijk. Xavier is niet dom. En ik, ...wel ik vind hem zelfs heel lief want hij staat altijd klaar om je te helpen. Hij zal ook nooit iemand kwetsen. En bovendien kan hij zo goed fantaseren.

NEL (ongeduldig) Zeg, zijn we naar hier gekomen om Monopoly te spelen of over koetjes en kalfjes en Xaviertjes te spreken?

BART Laten we maar beginnen met spelen. Als Xavier nog komt dan moet hij maar met één van ons meespelen. We kunnen niet blijven wachten.

De anderen gaan akkoord en het spel begint. De kinderen spelen wat en zorgen ervoor dat het publiek het spel wat kan volgen. M.a.w. er wordt Monopoly gespeeld zoals in 't echt, dus met klank.

Na een tijdje kijken ze op want in de verte horen ze Xavier al zingend aankomen.

XAVIER (luid zingend maar niet al teveel in de juiste toon en maat)
'De meeste dromen zijn bedrog, maar als ik wakker wordt naast jou dan droom ik nog. Ik voel je adem en zie je gezicht. Je bent een droom die naast me ligt.'

NEL Ola! Onze Xavier is verliefd! En wie mag de ongelukkige zijn? Of is dat een groot geheim? Nietwaar Christa?

MICH Of ben je al aan het oefenen voor het Eurovisiesongfestival? Wel ja, waarom ook niet? Zoveel slechter dan die echte Belgische zangers zing je niet. Trouwens, er moet toch iemand de laatste zijn.

BART Als ik hem zo hoor zingen (of wat het dan ook mag zijn), heeft hij niet veel kans om dit jaar in het Kinderlandkoor te zingen. Je zou toch maar beter deelnemen aan een playbackwedstrijd. Dan mag je jouw mond wel opendoen, we horen er toch niets van.

CHRISTA Lachen jullie maar. Ik vind dat hij een mooie stem heeft.

NEL Ja zeg. Moest hij nu nog een tof liedje zingen. Maar niet zo één met zo'n stomme tekst.

MICH Maar wat hij zingt is toch waar. De meeste dromen zijn bedrog.

BART Inderdaad. Het betekent dat er dromen zijn die wel waar zijn. Of die toch tenminste een boodschap hebben. Zoniet zou je moeten zingen ALLE dromen zijn bedrog.

CHRISTA Wij hebben vorig jaar in de catecheseles geleerd over iemand die in de gevangenis zat en die kon de dromen van de andere gevangenen verklaren. Zo moest hij op een dag bij de koning komen, want die had steeds dezelfde droom. En er was niemand die die droom kon uitleggen.

XAVIER Ja, dat weet ik ook nog. Hij droomde dat er 7 vette koeien aan het grazen waren. En plots kwamen er 7 magere koeien af en die aten de 7 vette op. Maar ik weet wel niet meer wat dat allemaal betekende.

MICH Het wilde zeggen dat er eerst 7 goede jaren zouden komen en dan 7 jaren van tegenslag en dat ze dus voorzorgen moesten nemen.

Dan bemerkt Bart dat Xavier een boek onder zijn arm heeft.

BART En is dat misschien een boek waarin er lessen staan om dromen uit te leggen? Dan kan jij mij misschien helpen want ik heb vannacht zo grappig gedroomd.

XAVIER Maar nee, zotteke! Dit is een stripverhaal over Don Bosco. Ik kreeg het op het speelplein van een zuster. Die vertelde me zo af en toe wat over Don Bosco. En op het einde zei ze me dat ik in de loop van het schooljaar altijd eens mocht binnenwippen indien ik nog iets over Don Bosco wilde horen. Jullie mogen dan gerust eens meegaan.

CHRISTA Wel, dat vind ik een goed idee. Wij hebben nog heel wat te leren van Don Bosco.

NEL (Die staat gans het gesprek verveeld te beluisteren) En zouden we dan nu a.u.b. kunnen doorspelen want anders val ik in slaap en dan kan ik dromen dat ik vandaag Monopoly gespeeld heb.

MICH Okee! Xavier, speel jij maar samen met Christa, want zij is toch aan het verliezen.

Er wordt verder gespeeld en wanneer Mich aan de beurt is mag ze een 'kanskaart' trekken.

MICH Joepie, een kanskaart. Eens zien wat erop staat.

'Proficiat! Je hebt de eerste prijs van een tombola gewonnen en je ontvangt 1000 euro.

Voor de anderen kunnen reageren steekt ze vlug het kaartje onderaan de stapel en neemt 1000 euro uit de bank. Maar Nel ruikt onraad en neemt het kaartje.

NEL Oh jij valsspeler. Je mag helemaal geen 1000 euro hebben. Je moet 50 euro boete betalen. Jij speelt niet eerlijk. Als je maar zo kan spelen, dan doe je maar beter niet meer mee.

MICH Zeg, kunnen jullie niet tegen een grapje. Het was maar om te lachen hoor.

Meteen ontstaat er een hevige discussie tussen Nel en Mich. Xavier en Christa houden zich afzijdig. Bart probeert de gemoederen wat te kalmeren maar kiest duidelijk partij voor Nel die Mich blijft beschuldigen.

MICH Wel, 't is al goed. Speel maar zonder mij verder. Ik vond het hier toch maar saai. Ik zal blij zijn als ik van jullie verlost ben.

Mich trapt het af en gaat in een hoekje zitten. Xavier neemt haar plaats in en er wordt verder gespeeld.

MICH Zie mij hier nu zitten. Het was maar om te lachen van die 1000 euro. Moeten ze daar nu zo een drukte rond maken. En nu word ik zelfs uitgesloten. Je moet ze daar zien zitten. Ze zijn mij al lang vergeten. Maar dat zal niet lang duren.

Mich haalt een bal en begint er mee te botsen. Ze loopt opzettelijk in de buurt van de anderen zodat het lawaai hen al vlug op de zenuwen gaat werken.

BART Kan jij misschien wat verder gaan spelen? Die bal stoort ons.

MICH Oh, stoort ik? Sorry hoor! Ik deed het niet met opzet.

Nu begint ze de bal in de lucht te werpen. Plots werpt ze de bal pardoos op de tafel. En daar komt natuurlijk grote ruzie van.

XAVIER Zeg, kan je niet wat beter uitkijken? Heel ons spel is naar de vaantjes.

MICH Ik kan er ook niets aan doen dat jullie daar zitten te spelen. Je moet maar ergens anders gaan zitten. Ik mag toch ook wel spelen zeker?

CHRISTA Ja hoor. Maar je kan toch wel een beetje oppassen.

MICH Oh, bemoei je met je eigen zaken zeurkous.

BART Het mag wel wat vriendelijker hoor!

Zo gaat de ruzie van kwaad naar erger. Al vlug vliegen de verwijten door de lucht. Op een bepaald moment vliegen Mich, Nel en Xavier elkaar in de haren. Ze duwen en trekken. Bart en Christa proberen ze met alle geweld uit elkaar te trekken. Er ontstaat een kabaal van jewelste. Op dat moment komt de zuster aangewandeld. Ze komt kordaat tussenbeide.

ZUSTER Welk nieuw spel zijn jullie nu aan het spelen?

Xavier, die de zuster van het speelplein herkent, legt uit wat er is gebeurd.

ZUSTER Wel vergeet die ruzie en kom hier eens bij mij zitten en ... als jullie heel stil zijn ben ik ervan overtuigd dat je nu zelf de stem van Jan Bosco zal horen. Luister maar en laat Don Bosco vertellen.

De stem van Don Bosco vertelt zijn droom op 9-jarige leeftijd. Dit wordt visueel ondersteund door enkele dia's.

Het begon met een droom. Ik was negen. Ik prentte hem goed in mijn hoofd heel mijn leven bleef hij me bij. Het was precies of ik me in een grote tuin bevond. Een hele troep jongens drumden om me heen ik hoorde ze vloeken en schreeuwen. Ik vloog er tussen en deelde rechts en links rake klappen uit, om ze tot zwijgen te brengen. Plots stond een rijzige gestalte aan mijn zijde, helemaal in het wit gehuld. Niet met je vuisten, maar met goedheid, vermaande hij. Ik was totaal in de war. Wie ben je? stamelde ik. Ik ben de Zoon van een vrouw die je dagelijks driemaal groet, samen met je moeder. Moeder heeft me verboden met vreemden op te trekken, antwoordde ik. Hoe heet je? Vraag het aan mijn Moeder, was het antwoord. En naast hem zag ik plots een dame. =In een stralend licht. Kijk, sprak ze met een zachte stem. En daar zag ik voor mijn ogen allerlei wilde dieren, honden, beren die plotseling in lammeren veranderden. Ik barstte in snikken uit en zuchtte Wat moet dat betekenen? De dame liet haar hand op mijn hoofd rusten en sprak Op het gepaste ogenblik zal je wel begrijpen. Toen schrok ik wakker. Mijn wangen gloeiden nog van de klappen, die ik had moeten incasseren, en in mijn handen voelde ik nog de vuistslagen. Ik was zo gespannen en opgejaagd, dat ik geen oog meer dicht gedaan heb, die nacht.

Duiding van de droom door de zuster.

's Morgens komt de kleine Giovanni bij het ontbijt zijn verhaaltje opdissen. Zijn twee broers, Guiseppe en Antonio, lachen hem mooi uit. Ja, jij wordt nog roverhoofdman! en grootmoeder die bij het vuur zit, zegt vermanend Dromen zijn bedrog! Alleen zijn moeder, een fijngevoelige en ernstige vrouw, glimlacht en vermoedt: misschien wordt hij eens 'herder', een priester. Haar jongste zoon was immers een bijzonder kind. In 1815 was het allemaal begonnen met die Giovanni. Wat kunnen we daar nu uit leren? Wel, geweld lost geen geweld op. Ruzie lost geen ruzie op. Want wanneer iemand scheldt ... dan is het normaal dat de andere dat ook doet ... en zo blijven we maar bezig en komt er inderdaad ruzie van en zeker geen vriendschap. Met goedheid maken we vrienden.

Laat ons dat ook maar proberen ... maar ik moet je wel zeggen dat het niet echt gemakkelijk is én toch de moeite waard om het telkens opnieuw te proberen!
En? Wat denken jullie?

BART Hadden we dit allemaal daarnet al geweten dan hadden we zo geen ruzie hoeven te maken.

MICH En ik moet mij wat meer leren beheersen en tegen mijn verlies kunnen.

CHRISTA Zullen we dan nu maar verder spelen?

ZUSTER Dat is een goed idee. En als jullie nog problemen hebben of je wil iets meer weten over Don Bosco, kom dan maar gerust af. Dag!

SAMEN Dag, zuster!

XAVIER Gaan jullie mee naar mijn huis? Ik heb een aantal nieuwe stripverhalen.

CHRISTA Dat doen we.

Aandachtspunten naar de kinderen toe.

in de klas

- praten en uitpraten
- niet meedoen aan pesterijen, wel melden
- oorzaken van vechtpartijen opzoeken
- groepswork (komt iedereen aan bod? krijgt iedereen een kans?)
- ...

buiten de klas

- ruzie melden en niet oplossen met vechten
- iedereen laten meespelen
- vechtersbazen niet opzoeken
- niemand uitlachen bij een spel of sport maar opkomen voor die persoon
- ...

uit onze leefregel

(september)

In de rij gedragen we ons zoals het hoort.

In de gang en op de trap spreken we geen enkel woord.

(oktober)

We kunnen heel veel van elkaar verdragen,
we doen niet mee aan vechten, uitlachen en overdragen.

Aandachtspunten naar de leerkrachten toe.

- alle lkr. aanvaarden zoals ze zijn, openstaan voor andere ideeën
- nieuwe lkr. hulp aanbieden en hen vrij laten om deze hulp aan te nemen
- niet meedoen aan roddels en niet achter de rug van collega's praten
- problemen op tafel leggen en oplossingen zoeken eventueel met de hulp van collega's

Verwerkingsmogelijkheden.

Naar kleuters toe

Catechesemap Diocesane Begeleiding Bisdom Brugge

Vernieuwde verhalenbundel Leven 1/1

1/ Ruzie met een nieuw vriendje in de klas

Vernieuwde verhalenbundel Leven 25/1

'Ruzie' - over vergeven en opnieuw vrienden maken

Naar lagere schoolkinderen toe

In de map 'levenshouding' van Wolters - Leuven (De anderen en ik) vind je verwerkingsmogelijkheden.

Ook in 'Pesten gedaan ermee' van Gie Deboutte kan je ideeën vinden.

Lied - Kinderen voor kinderen 2 - 'En ik, en ik, en ik, ik ben te dik ...'

Muziek beluisteren - 'De negende symfonie' van Beethoven (vredeslied)

Collage maken 'Anders zijn'

Voorlezen uit 'Net zulke kinderen als jij' van R.A.Gardner

'Zeg 't maar' van Miep Diekman

'De nieuwe trapeze' van K.Eykman en F.Herzen

Tekenen van een zelfportret, voorhoofd wegknippen en vervangen door een droom ...

DEELTHEMA 2 HET POSITIEVE ZOEKEN ... GOED DOEN (november-december)

Verantwoording

In een maatschappij waar egoïsme en verzakelijking van menselijke relaties meer als aanvaardbaar wordt vooropgesteld, trachten we de mensen van morgen te brengen tot vormen van samenleven waarbij positieve waarden aan bod komen.

Met dit thema streven we naar sociale doe-kracht die vooral moet bestaan uit een belangeloze samenwerking met anderen.

Wie rondom zich kijkt, kan zonder veel moeite allerlei feiten vaststellen waarbij dienstbaarheid en hulpvaardigheid het leven aangenamer maken en verbeteren.

We willen de kinderen in contact brengen met feiten en hen tevens confronteren met organisaties (mensen) die als voornaamste doelstelling de 'hulpvaardigheid' en de 'dienstbaarheid' hebben.

Beginsituatie

Kinderen steken graag een handje toe. Dikwijls is dit echter een hulpvaardigheid waarbij anderen niet centraal staan maar wel het kind zelf.

Het kind 'helpt' omdat de activiteit op zich hem voldoening geeft. Zijn voldoening is minder gelegen in het tegemoet komen van anderen. Dienstvaardigheid is niet enkel een zaak van goede wil, het is ook een kwestie van plicht. We moeten de leerlingen dan ook confronteren met situaties waarin dienstbaarheid moeite kost.

Kinderen mogen weten dat ook voor de volwassenen spontane dienstbaarheid niet altijd even vanzelfsprekend is.

Doelstellingen

- Feiten vaststellen waarbij hulpvaardigheid het leven een stuk aangenamer maakt.
- Iets meer te weten komen over zichzelf over eigen hulp aan anderen.
- Vertellen over eigen gevoelens,
  - a. wanneer je zelf door anderen geholpen wordt.
  - b. wanneer je iemand kan helpen.
- Menselijke reacties op een bepaald gebeuren evalueren en waarderen.
- Bij een gesteld probleem creatief kunnen en durven reageren.
- Kennismaken met verschillende instanties die zorgen voor het welzijn van minder begoeden
- De kindertelefoon en het nut ervan leren kennen.

Poppenkast

- Personages
- Streepje wasbeer (S)
  - Bruintje bruine beer (B)
  - Nijntje, het boskonijntje (N)
  - Don Bosco (DB)
- Materiaal
- poppenkast
  - poppen
  - decor
  - 2 geschenkjes 1 mooi verpakt + 1 verpakt in krantenpapier

Verhaal

S+B Hallo allemaal!

B Vandaag is het feest bij ons in Dierenland!

S En weet je waarom? Wij zijn jarig! Hoera!

B Ja, allebei op dezelfde dag en toch zijn wij geen tweeling. Plezant, hè!

S Kijk eens wat ik voor jou heb meegebracht!
(Streepje haalt een mooi verpakt geschenkje tevoorschijn)
Gelukkige verjaardag, Bruintje!

B (verlegen)
Dank je wel Streepje, euh ... euh ... maar ik heb ook een geschenkje voor jou. Het is niet zo mooi verpakt omdat ... omdat ... de andere dieren dat niet nodig vonden. Ze vertelden me dat jij geen mooi papiertje en strikje moest hebben rond jouw cadeautje omdat jij ... omdat jij altijd een vieze geur rond je hebt. Ik dacht een krantenpapiertje is wel goed genoeg voor Streepje.

S Maar daar kan ik niets aan doen! Die vieze geur komt door mijn pels. Zelfs al was ik mij elke dag, die geur gaat nooit weg!
(Streepje zet zich in een hoekje en treurt ...)

B Wat een mooi pakje, hè. Zal ik eens kijken wat er in zit?
(maakt het open)
Oh, wat een prachtige auto! Dank je wel, Streepje!

S Mmmm...

B Broem... broem...
(Bruintje speelt met zijn auto)

S (weent luid)
Snik... snik...

- N Wat hoor ik hier? Wat scheelt er met jou?
- S Oh, ik heb zopas een lelijk geschenkje gekregen van Bruintje voor mijn verjaardag.
- N Is het jouw verjaardag?
- S Ja! En ook die van Bruintje!
- N Gelukkige verjaardag Bruintje en Streepje!
- B Kijk eens wat ik kreeg! Een auto!
- N En wat kreeg jij, Streepje?
- S (boos) Bah, ik weet het niet en ik wil het ook niet weten!
- N En waarom niet?
- S (heel boos) Kijk zelf maar. Zo'n lelijk papier! Er is niet eens een strikje rond!
(Streepje toont het pakje verpakt in krantenpapier)
Alle dieren zeggen dat ik vies ruik. Daarom krijg ik zo'n pakje. Ik wil het niet! Ik wil een mooi pakje met een grote strik er rond!
- N Wat kan ik nu doen om Streepje op te vrolijken? (denkt na)
Ik weet het! We vragen raad aan onze goede vriend Don Bosco. Zullen we hem eens roepen?
- N+B+S Don Bosco!
- DB Dag vriendjes! Wat hoor ik, Streepje? Ben jij triestig om een pakje met een lelijk papiertje? Dat is toch niet verstandig! Wees toch vrolijk, weet je, het leven is veel mooier als je altijd vrolijk bent. In mijn tijd toen ik nog op school zat, hebben wij een echte vriendenclub gemaakt 'De club van de vrolijkheid'. en weet je wat je moest doen om erbij te horen?
Wel je moest altijd vrolijk zijn, iedereen laten meespelen en Jezus nooit vergeten ...
Dus Streepje, als je vandaag wilt vrolijk zijn, open dan vlug jouw cadeautje, want uit een lelijk pakje kan iets heel moois komen.
- S (Streepje opent het pakje en haalt de Caleidoscoop tevoorschijn en kijkt erdoor)
Oooh! Dank je wel Bruintje! Wat een mooie figuurtjes zie ik in mijn verrekijkertje. Ja, nog een ... en nog een!
- DB Zie je wel, Streepje! Laat jou niet foppen door de buitenkant. Wat van binnen zit is belangrijker. Kijk naar Bruintje, die is zijn auto al vergeten. Maar jij zal nog uren plezier beleven aan dat mooie verrekijkertje met kleurige figuurtjes!

S Dat is waar. Dank u wel Don Bosco. Ik zal uw raad goed onthouden
1.altijd vrolijk zijn
2.iedereen laten meespelen
3.Jezus nooit vergeten
Dag Don Bosco! Tot later!

DB Dag Streepje, dag Bruintje, dag Nijntje!

N Zo ik ben blij dat iedereen weer vrolijk is. Nu kan ik terug naar huis! Daag!

S+B Dag Nijntje!
(tot de kinderen)
Zeg vriendjes, willen we ons liedje eens zingen om Nijntje te bedanken. Ja, daar
gaan we ...

Afsluiten themalied

Toneel

Bart heeft een goocheldoos gekregen. Hij heeft druk geoefend want straks geeft hij een voorstelling voor zijn vrienden.

BART Oei, is het al zo laat. Dadelijk komen mijn vrienden naar mijn goochelshow kijken. Sinds ik die doos gekregen heb, oefen ik elke dag om de trucs onder de knie te krijgen. Nu ken ik er genoeg om een voorstelling te geven. Het is allemaal wel niet spectaculair maar ik probeer er toch iets leuks van te maken voor mijn vrienden. Ik zet nog vlug de muziek klaar en dan is het de hoogste tijd om mijn goochelkostuum aan te trekken.

Terwijl Bart achter de schermen verdwijnt, komen de anderen aan.

NEL Is het hier dat die wereldberoemde goochelaar optreedt? Amai, zo'n mooie zaal en zoveel volk. Waar is de bar?

MICH Zal het gaan ja? Begin weer niet hé!

CHRISTA Ik ben benieuwd wat het wordt.

XAVIER Ik vind het fijn van Bart dat hij voor ons al die moeite doet.

Op dat moment wordt de achtergrondmuziek aangezet en komt Bart op het podium. Meteen applaudisseert 'het publiek' alhoewel Nel dat niet uitbundig doet.

BART Welkom, geacht publiek bij de wereldpremière van de goochelshow van de grote Del Barto. Ik hoop dat U van de show kunt genieten.

XAVIER Wat is dat 'wereld-dinges'?

MICH Wereldpremière? Dat wil zeggen dat iets voor de eerste keer voor het publiek wordt getoond.

Dan begint Bart aan zijn show. Hij geeft er de nodige commentaar bij. Na elke truc applaudisseren Mich, Christa en Xavier. Nel vindt het maar niets en laat dat duidelijk merken. Ze begint zelfs luidop negatieve commentaar te geven.

NEL Pff, is dat alles. Dat kan mijn klein broertje ook. Wah, wat een moeilijke truc.

Telkens ze commentaar geeft, krijgt ze een duw van Mich. Bart trekt er zich niets van aan en doet rustig verder.

BART Zo, dit was het. Ik hoop dat U ervan hebt genoten en ik dank U voor uw applaus.

Terwijl Bart wat opruimt, bespreken de anderen de voorstelling. Terwijl ze bezig zijn, komt Bart er ook bijstaan.

CHRISTA Wel, ik heb er van genoten. Bart durft nogal hè. Zo optreden voor publiek.

XAVIER Ik vind dat hij dat goed gedaan heeft. Ik zou het niet kunnen.

MICH Het ziet er wel niet zo moeilijk uit. Als ik genoeg zou oefenen zou ik het ook wel kunnen, denk ik. Maar ik vind het wel knap van Bart dat hij er een kleine show probeerde van te maken.

NEL Amai zeg, jullie kunnen nogal zeveren over zoiets onnozels. Ik vond er niet veel aan hoor! Ik snap niet dat jullie zo enthousiast zijn. Hebben jullie dan niet gezien dat hij fouten gemaakt heeft. Trouwens, ik heb vorige week David Copperfield op televisie gezien. Dat was nogal iets anders hoor.

CHRISTA Maar je moet niet alleen kijken naar het uiterlijke en de show er rond. Bart heeft geprobeerd ons te amuseren, gratis en voor niets. En het is dat wat telt. Dat je iets kan doen voor iemand anders, zomaar belangeloos.

BART Dank je wel voor het compliment, Christa. Want ik vind ook dat de mensen veel te weinig aandacht hebben voor de gewone dingen. Het moet allemaal groot, mooi en vooral duur zijn. De gewone dingen van elke dag, daar heeft men geen aandacht meer voor.

MICH Dat is waar. Ik ken kinderen die zelfs geen 'Dank u wel' zeggen als ze iets krijgen wanneer iemand jarig is. Ze vinden dat zo normaal dat ze iets krijgen. Sommigen durven zelfs zeggen 'Is het al wat we krijgen?'

XAVIER Maar ze zijn toch niet allemaal zo. Er zijn gelukkig nog veel kinderen en grote mensen die iets voor iemand kunnen doen.

Hier kunnen, samen met het publiek, voorbeelden gezocht worden van mensen en kinderen die iets doen voor iemand anders, zonder dat ze er iets voor krijgen.

Vb: Artsen zonder grenzen, missionarissen, Poverello ...

Kinderen die spelen met kinderen die langs de kant blijven staan, kinderen die hun koek met iemand delen, enz.

BART Zouden we de komende dagen daar eens meer op letten?

XAVIER Waarop?

BART Wel, op de goede dingen en niet, zoals we teveel doen, de slechte dingen. Want we staan altijd klaar om kwaad te spreken wanneer iemand iets niet zo goed heeft gedaan. En als er iemand iets goeds doet, dan vergeten we soms om dat te zeggen.

XAVIER Maar daar weet ik alles van!

NEL Jij?

XAVIER Wel ja! Als ik thuiskom met mijn rapport dan ziet mijn vader altijd eerst mijn slechte punten. I.p.v. te zeggen 'Proficiat je hebt goed gewerkt voor cijferen deze week' zegt hij 'Wat is dat geweest met Frans. 'Zelfs als ik maar 1x de helft niet heb, dan nog kijkt hij eerst naar die slechte punten. En dat vind ik niet leuk want ik doe echt mijn best.

MICH Daarvoor is mijn meester goed. Hij zoekt altijd naar positieve dingen en hij probeert altijd iets goeds te zeggen. Dat vind ik wel leuk.

NEL Maar in plaats van erover te praten zouden we er beter echt eens iets aan doen. Praatjes vullen nog altijd geen gaatjes.

CHRISTA Inderdaad, geen woorden maar daden.

BART Maar wat?

XAVIER Ewel, dat is toch niet moeilijk. We maken een club.

SAMEN Een club????

XAVIER Wel ja, een club. En we noemen ons 'De goede club' bijvoorbeeld en we letten op al het mooie rondom ons en op al het goede wat iemand doet voor iemand anders.

MICH Wel Xavier. Ik moet zeggen, je bent nog niet zo dom als je eruit ziet.

NEL Gelukkig maar.

BART En we maken allerlei afspraken om zoveel mogelijk goed te doen.

NEL En iedereen die lid wil worden van onze club moet de eed afleggen en beloven zijn best te doen.

XAVIER Wat moeten ze eten?

NEL Xavier toch. De eed afleggen. Zo jouw twee vingers in de lucht steken en plechtig iets beloven.

CHRISTA Ik vind wel dat we goede afspraken moeten maken. We schrijven die op een blad en we zetten er onze handtekening onder.

BART Wel goed, ik luister. Wat spreken we af? Ik zal het opschrijven.

Nu begint iedereen van alles op te sommen. Ook de kinderen in de zaal mogen hun zegje doen. Bart probeert zoveel mogelijk op te schrijven.

Vb - We komen elke week samen op woensdagnamiddag.

- Elke week mag er iemand anders de leider zijn.

- We moeten elke week iets goeds van iemand anders zeggen.

- Gedurende de week moeten we minstens 1 keer iets goeds doen voor iemand anders.
- Kinderen die niet veel vriendjes hebben, nodigen we uit om in onze club te komen.

BART Wel, ik zorg ervoor dat al deze afspraken op een mooi blad komen te staan. Dan kunnen we er volgende week allemaal onze naam onder zetten. Dan stichten we officieel onze club.

XAVIER Offi-wat? En over welk gesticht heb jij het?

BART Officieel. D.w.z. voor echt. Zo met een lint doorknippen en de eed afleggen.

MICH En met een receptie.

NEL Oh ja, dat is een tof idee.

MICH Ik vraag aan mijn mama en papa of we volgende week ons tuinhuis mogen gebruiken. Dan hebben we meteen ook een clubhuis.

CHRISTA En hoe zullen we onze club noemen?

Iedereen begint te denken. Ook de kinderen uit de zaal mogen weer namen roepen.

MICH Ik weet het '...'

BART Ja, dat is een mooie naam. Is iedereen daarmee tevreden?

Iedereen knikt.

NEL Ik kan goed tekenen. Ik maak tegen volgende week voor iedereen een lidkaart. Zorg dus maar dat je een fotootje mee hebt.

XAVIER (stilletjes tegen Christa) Breng jij dan voor mij een extra-fotootje mee?
En ik heb voor ieder lid nog een geschenkje. Het is iets dat ik zelf gemaakt heb. Ik wilde het eigenlijk voor jullie Kerstmis geven maar ik ben zo blij dat we een club hebben, dat ik jullie dat geschenk nu al geef. Wacht een momentje!

Xavier loopt weg. De anderen kijken hem verbaasd na.

MICH Wat krijgt die nu ineens?

BART Daar is hij al terug.

Xavier komt terug met 4 in krantenpapier gewikkelde geschenkjes.

NEL Amai, zo'n mooi geschenkpapier.

CHRISTA Nel, denk aan onze afspraak. We zoeken alleen naar het goede en we houden onze slechte commentaren voor onszelf.

De pakjes worden geopend en er komt uit elk pak een cilinder tevoorschijn.

MICH Het zijn precies grote WC-rollen waaraan je kan draaien.

NEL Pf, wat is er daar nu voor bijzonders aan?

XAVIER Zet die rollen eens aan jullie oog.

Dat doen ze en al gauw hoor je verraste kreten.

CHRISTA Hé, hoe mooi. Dat is precies een regenboog.

BART En al die kleuren die flitsen en schitteren.

MICH En als je draait veranderen al de figuren van vorm en kleur!

NEL En je ziet nooit tweemaal hetzelfde!

XAVIER Lees maar eens wat ik er heb opgeschreven. Ik heb dat in een boek gevonden. Eerst begreep ik het niet maar nu wel.

CHRISTA (leest luidop) 'Je ogen gaan pas open als je leert om binnenin de dingen te kijken.'

BART Die spreuk past goed bij onze club.

MICH Zeg, zouden we niet aan de zuster gaan vertellen dat we een club hebben gesticht.

XAVIER Oh ja, dat is een goed idee. Ze vindt het vast en zeker tof. Kom!

Ze rennen naar het klooster en al gauw zijn ze bij de zuster.

MICH Weet je nog van die ruzie van de vorige keer? Wel, dat is nu allemaal voorbij.

ZUSTER (argwanend) Ja?

BART We hebben een club gesticht, namelijk '...'

CHRISTA En we proberen zoveel mogelijk het goede te zien en te doen.

ZUSTER Een club gesticht? Net zoals in de tijd van Don Bosco toen hij in Chieri naar school ging. Ja, ook toen waren er makkers die hem in hun deugnieterij wilden meeslepen ... en het waren juist deze die op studiegebied niet de beste waren.

Maar Jan Bosco won hen voor zich door ze te helpen bij hun huiswerk ... zo werden ze vrienden. Ze hadden het goed samen, zelfs zo goed dat ze op de duur een club vormden met een heel sprekende titel 'Club van de vrolijkheid'. Jan Bosco stelde zelfs een reglement op. Luister maar ... laat het hem zelf maar vertellen ...

STEM VAN DON BOSCO

1. geen enkele daad of woord die een christen niet past.
2. school- en godsdienstplichten vervullen
3. vrolijk zijn

ZUSTER Ja, altijd vrolijk zijn kan je alleen maar als je eerlijk bent en te vertrouwen bent. Dat is pas vriendschap, vind je ook niet?

De vrienden knikken instemmend, nemen afscheid van de zuster en vertrekken.

BART Als je dat hoort, dan hebben we al veel geleerd van Don Bosco.

NEL En wij die dachten dat ons clubje zo bijzonder was. Don Bosco deed dat al, meer dan 100 jaar geleden.

CHRISTA Hopelijk heeft ons groepje evenveel succes als 'De club van vrolijkheid'.

MICH Wel, laten we beginnen met ons clubhuis in orde te brengen.

XAVIER Dat doen we! Kom!

Aandachtspunten naar de kinderen toe.

uit onze leefregel
(november)

We zijn met alles steeds stipt op tijd, dan hebben we achteraf geen spijt.
(december)

Heb je iets te vragen, steek dan je vinger op.
Beleefdheid daarin staan Kinderlanders aan de top!

Aandachtspunten naar de leerkrachten toe.

Voor bevestiging bij elke goede tussenkomst
Tegen afbreken bij een slecht antwoord.

Voor continue aandacht voor de minder sterke
Tegen alleen voortdoen met de beteren.
Maar ... de beteren hebben ook hun rechten differentiatie

Verwerkingsmogelijkheden.

Naar kleuters toe

Catechesemap Diocesane Begeleiding Bisdom Brugge

Vernieuwde verhalenbundel Leven 24

De kleinste beer (over de waarde en het belang van kleine dingen)

Vernieuwde verhalenbundel Leven 23

Saartje is jarig en trakteert met worteltjes

Vernieuwde verhalenbundel verhalenbundel 150

Lapoor heeft iets (anders-zijn is evenwaardig)

Zelf een geschenkje - geschenkpapier maken voor de kerstdagen. (glasraampje of iets met verschillende kleurtjes - eventueel zelf een Caleidoscoop knutselen.

Kringgesprek rond speelgoed

- Waar kan ik veel mee spelen (creatief, telkens andere dingen mee maken)
- Welk speelgoed vind ik leuk/niet zo leuk
- Welk speelgoed is eigenlijk alleen maar om naar te kijken?
- Vraag ik iets omdat ik het op T.V. zie?

Wat vind ik belangrijk (prettig)?

als ik een geschenkje geef. Waarom?

als ik een geschenkje krijg. Waarom?

Naar lagere schoolkinderen toe

- Het verhaal van mevrouw Donderwolk (bijlage 1).
- Wat zou ik doen? (bijlage 2)
- Hoe kan ik helpen? (bijlage 3, 4 en 4a)
- Ikke en Hartje (bijlage 5 en 5a)
- De graag-gedaan-kampioen. (bijlage 6, 6a en 6b)
- Bij wie kan je aankloppen? (bijlage 7)
- Handvaardigheid
  - maken van slogans voor in de klas.
  - maken van een eremedaille voor de graag-gedaan-kampioen.
- Lied 'Handen heb je om te geven...' uit 'Levenslied' - Eigentijdse liederen - Jos De Backer

Het verhaal van mevrouw Donderwolk

Mevrouw Donderwolk woont op de vierde verdieping van een flatgebouw in de stad. Als je naar haar naam luistert zal je waarschijnlijk niet verbaasd zijn als ik zeg dat ze geen vrienden heeft en dat bijna niemand haar kent. Mevrouw Donderwolk is een dame die alleen naar zichzelf kijkt en luistert. 'De anderen bezorgen je steeds een hoop last', zo vertelde ze eens.

Alle dagen zijn voor haar dezelfde. Allemaal even saai en vervelend. Op een dag gebeurde er iets raars!

Zoals elke dag vertrok mevrouw Donderwolk met de bus naar haar werk. Met in haar ene hand een tas en in de andere hand een bundel papieren, probeerde ze de deur van haar woning op slot te doen. Dit lukte echter niet zonder dat de papieren op de grond vielen. Alle papieren lagen verspreid voor de deur.

Haar gezicht leek nu op een echte donderwolk. Al mompelend begon mevrouw Donderwolk de boel op te ruimen. Hé! Wat was dat? Tussen de papieren stond een rood mannetje dat zei: 'Goede morgen, mevrouw. Kan ik u misschien helpen?'

Mevrouw Donderwolk keek het mannetje verbaasd aan. Zonder verder nog iets te vragen begon het mannetje de papieren te verzamelen. 'Alstublieft mevrouw,' zei het mannetje, 'alles zit terug netjes bij elkaar en ik heb u graag geholpen.'

Het rode mannetje glimlachte nog even en verdween. Mevrouw Donderwolk begreep er niets van. Snel liep ze verder want ze moest zich haasten om de bus te halen. In de overvolle bus was geen plaatsje meer vrij. Mevrouw Donderwolk begon net te mompelen toen naast haar een oranje mannetje verscheen dat zei: 'Alstublieft mevrouw, neemt u mijn plaats.' Het mannetje knipoogde en riep nog: 'Graag gedaan mevrouw!' Voor mevrouw Donderwolk iets kon zeggen was het mannetje verdwenen. Na enkele stopplaatsen stapte mevrouw Donderwolk uit de bus. O nee! Ze was te vroeg uitgestapt. Met aan die rare mannetjes te denken had ze zich vergist. Angstig keek ze om haar heen. Wat nu gedaan? Deze buurt kende ze niet. 'Kom mevrouw, ik zal u de weg wijzen', zei een stemmetje. Mevrouw Donderwolk keek opzij en zag een geel mannetje op haar schouder zitten. Voor mevrouw Donderwolk er erg in had stond ze voor haar kantoor. Opgelucht wilde mevrouw Donderwolk het kleine mannetje bedanken maar ze zag in de verte alleen nog een geel boogje dat riep: 'Graag gedaan mevrouw!'

'Wat gek,' dacht mevrouw Donderwolk 'die gekleurde mannetjes vinden het precies fijn om me te helpen. Zoiets heb ik nog nooit meegemaakt.' Na haar dagtaak kwam mevrouw Donderwolk vermoeid thuis. 'Hm, wat ruikt het hier heerlijk!' zei ze. In de keuken stond een heerlijke maaltijd op haar te wachten. Op het prikbord hing een briefje waarop met groen geschreven stond 'Graag gedaan!'

In haar bed dacht mevrouw Donderwolk na over deze dag. Ze voelde zich helemaal niet meer alleen als ze aan die gekleurde mannetjes dacht. Het was een fijne dag geweest met mooie kleuren. Ze voelde zich gelukkig.

Op de rand van haar bed verscheen een blauw mannetje dat fluisterde: 'Welterusten, mevrouw.' Mevrouw Donderwolk bedankte het mannetje voor de fijne dag. Het mannetje antwoordde: 'Graag gedaan'. Mevrouw Donderwolk sloot haar ogen en droomde van de gekleurde mannetjes die samen één mooie kleurenboog vormden. Sinds die dag spreekt iedereen over de behulpzame mevrouw Kleurenboog en niemand heeft ooit van mevrouw Donderwolk gehoord.

Wat zou ik doen?

Hieronder vind je zes vraagjes. Probeer ze zo eerlijk mogelijk op te lossen. Schrijf telkens het cijfer op van de zin die je koos. Als je klaar bent, tel je die cijfers op. Luister dan goed en je weet iets meer over jezelf.

Je gaat met enkele vrienden naar de kermis. Maar één van jullie heeft geen geld.

- A. Je legt allemaal je zakgeld samen om het te verdelen. (2)
- B. Je betaalt één keertje voor je vriendje. (1)
- C. Je denkt: Stik maar. Wie geen geld heeft, moet maar thuisblijven.

Als mama je roept om te helpen afwassen.

- A. Kom je dadelijk helpen. (2)
- B. Treuzel je een beetje. (1)
- C. Moetje plotseling dringend naar het toilet. (0)

Als je je kleine zusje ziet wenen,

- A. Vraag je voorzichtig of je iets voor haar kan doen. (2)
- B. Doe je alsof je niks merkt. (1)
- C. Denk je : net goed en je loopt fluitend weg. (0)

Je hebt zin in een koekje maar er zitten er nog maar twee in het pak,

- A. Je laat ze liggen voor je twee kleine zusjes. (2)
- B. Je eet er eentje op. (1)
- C. Je eet ze vlug allebei op en je denkt: 'Nu kunnen ze er geen ruzie meer voor maken.' (0)

Als je broer bijna jarig is,

- A. Ben je extra zuinig op je zakgeld om een leuk cadeautje te kunnen kopen. (2)
- B. Koop je iets wat zo weinig mogelijk kost. (1)
- C. Hoeft hij van jou geen geschenk te verwachten. (0)

Je ziet een oude dame op straat uitglijden,

- A. Je snelt een winkel binnen om hulp te halen. (2)
- B. Je kijkt even of iemand anders het vrouwtje helpt. (1)
- C. Je doet alsof je niets gemerkt hebt en je loopt door. (0)

	+		+		+		+		+		=	
--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--

Verwerking

Werkblad 2

Staan we steeds klaar om te helpen? Wat zou ik doen?

De leerlingen antwoorden zo eerlijk mogelijk en noteren het cijfer dat achter de gekozen zin staat. Dit cijfer noteren de leerlingen in het rooster. Als alle vragen beantwoord zijn, tellen de leerlingen de cijfers in het rooster bij elkaar.

De leerkracht leest de overeenstemmende uitspraken voor.

12 tot 9 punten: Als je alle vragen eerlijk beantwoord hebt, past de naam Kleurenboog zeker bij jou.

8 tot 6 punten: Je doet je best om behulpzaam en vriendelijk te zijn. Soms vind je het toch moeilijk en denk je eerst aan jezelf. Je bent toch goed op weg om er een nieuwe naam bij te krijgen.

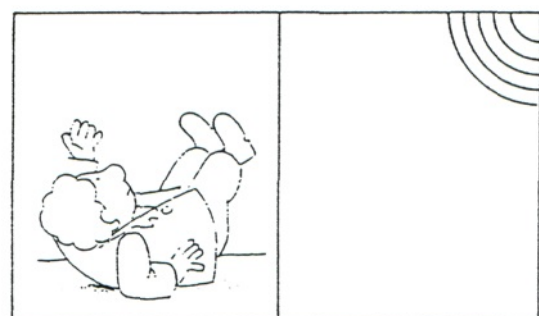
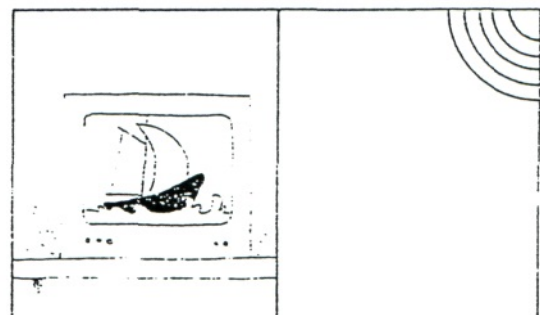
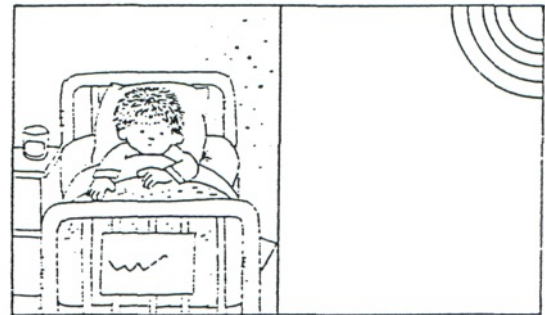
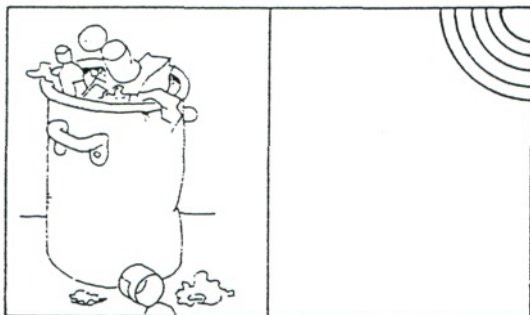
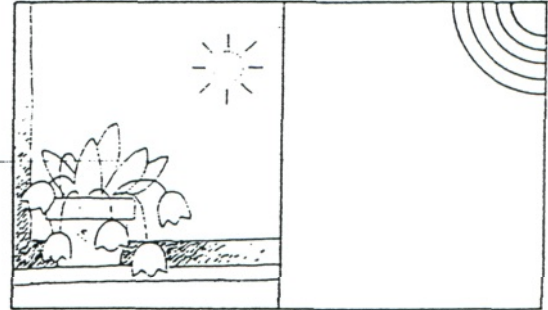
5 tot 0 punten: Je denkt echt te veel aan jezelf. Denk er aan dat je niet alleen op de wereld leeft. Probeer je naam Donderwolk te veranderen. Zet je in, dan lukt het zeker en vast.

Het resultaat van elke leerling apart wordt niet klassikaal besproken. Ieder weet nu wat meer over zichzelf.

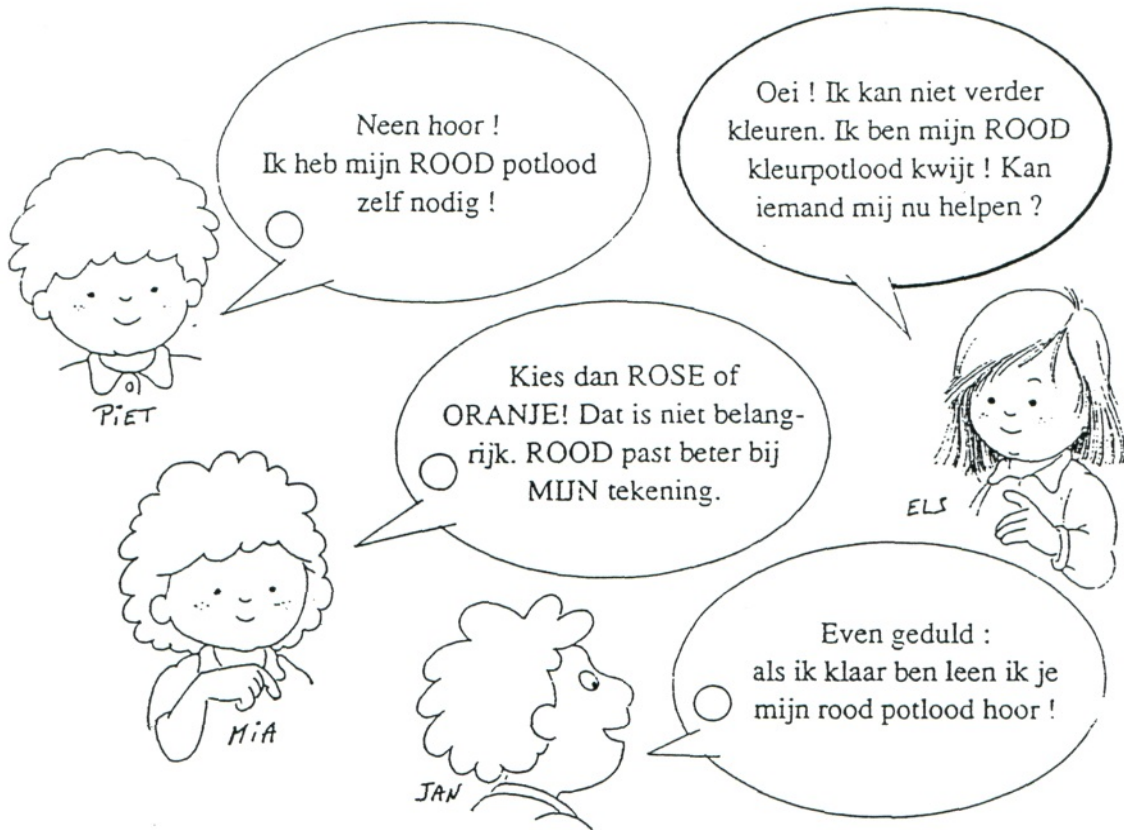
HOE KAN IK HELPEN?

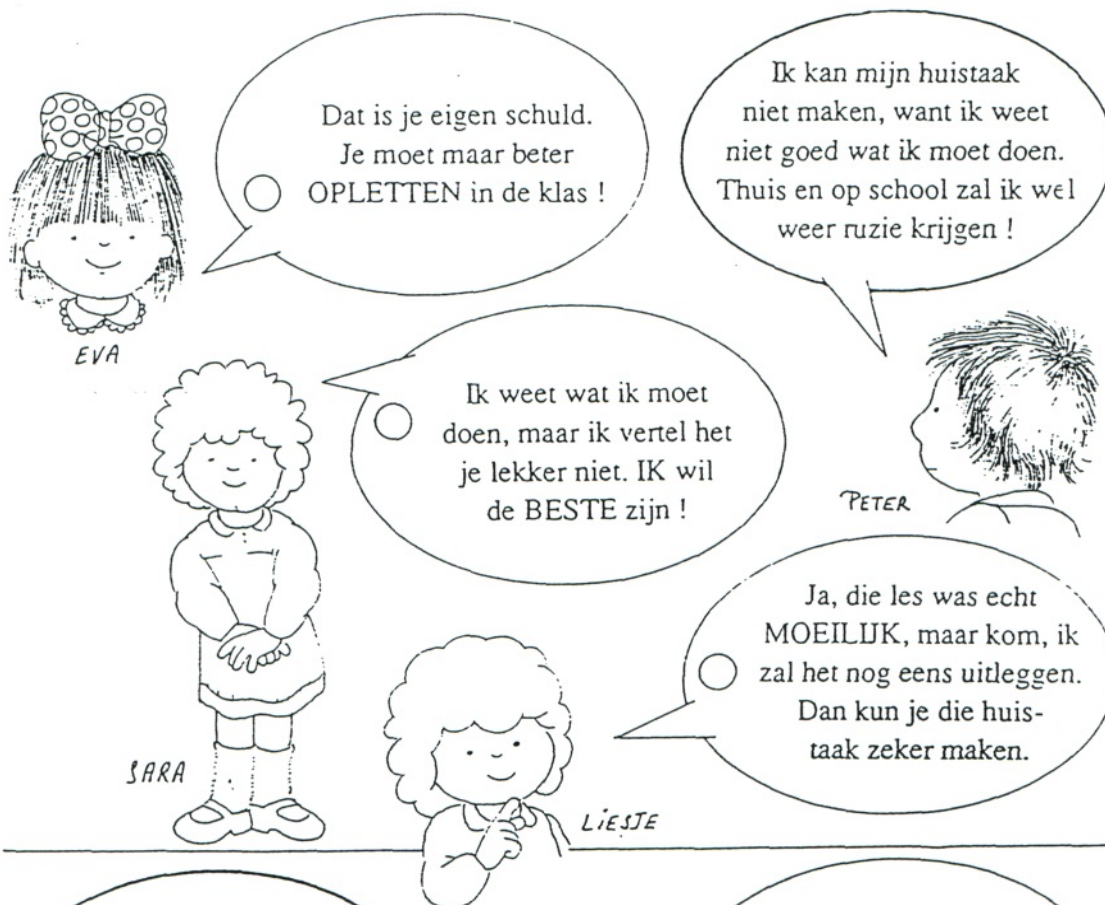
Schrijf op hoe je kan helpen!

Als je iemand op deze manier geholpen hebt kleur dan de boog !

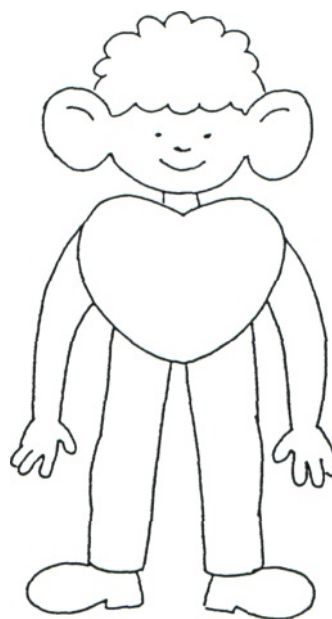
GRAAG GEDAAN!

IKKE

HARTJE

- De leerkracht vertelt:

A. 'Ikke'

- heeft een groot hoofd. Hij denkt alleen aan zichzelf.
- heeft kleine oortjes. Hij luistert nooit naar anderen.
- heeft korte armen. Hij wil alles voor zich houden.
- heeft korte benen. Hij gaat alleen voor zichzelf op stap.

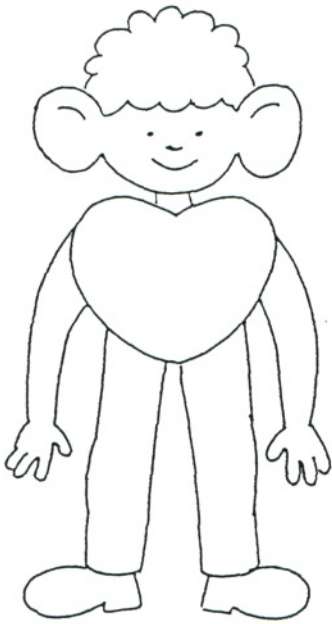
B. 'Hartje'

- heeft grote oren. Hij luistert naar de anderen.
- heeft een groot hart. Hij leeft met andere mensen mee.
- heeft lange armen. Hij om anderen te helpen.
- heeft lange benen. Hij om naar anderen toe te gaan.

- De leerkracht stelt enkele controlevraagjes.

- B.v. - Waarom heeft 'Ikke' een groot hoofd?
- Waarom heeft 'Hartje' lange armen?
  - Waarom heeft 'Ikke' korte benen?
  - Waarom heeft 'Hartje' grote oren?
  - enz.

Wat ben jij van plan?

*Wat ben jij van plan ?
Hoe ga jij mijn voorbeeld volgen ?
Wie kan je helpen en hoe ga je dat doen ?*

WIE

HOE

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

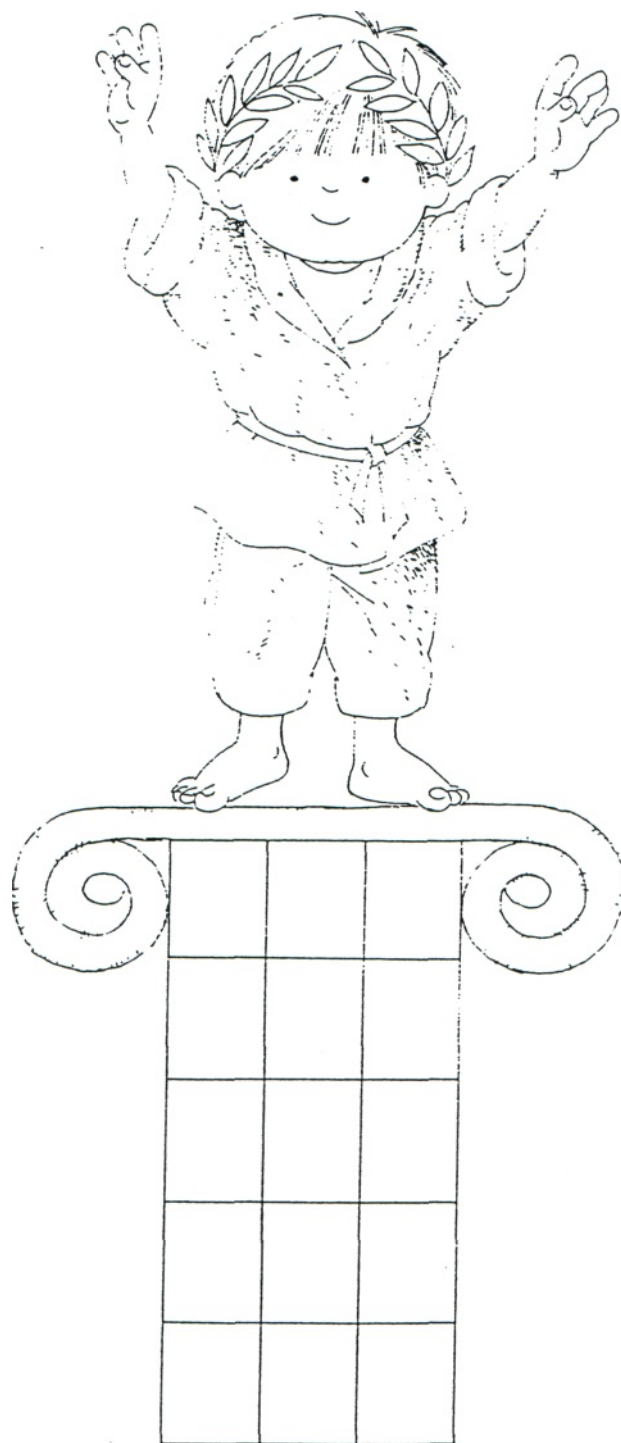
.....

.....

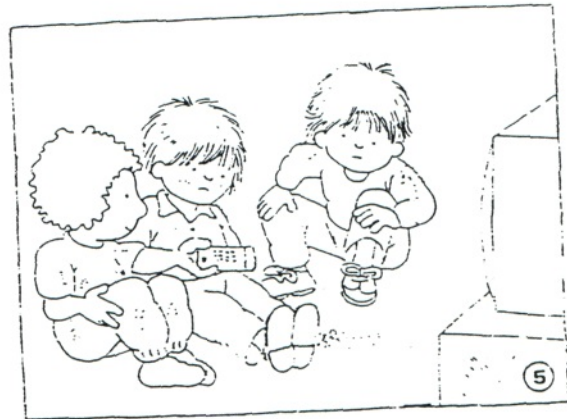
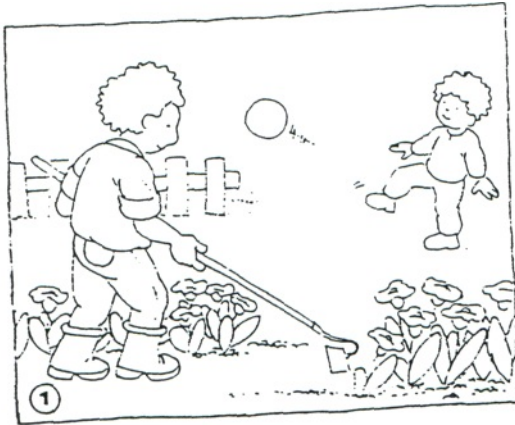
.....

DE GRAAG GEDAAN KAMPIOEN

Zwart Groen Rood

1. Jan speelt graag voetbal.
Zijn vader werkt graag en veel in de tuin.
Overal zijn prachtige bloemperkjes aangelegd.
Als Jan in de tuin voetbalt, knalt de bal veel bloempjes om.
Wat een pret!
2. Peter eet niet graag de korstjes van zijn boterham.
Die gaan er af, maar hij maakt daar kruimeltjes van: 's zomers voor de goudvissen in de vijver van het park. 's winters voor alle vogeltjes, op zoek naar voedsel.
3. Vier kindjes zitten met vader en moeder aan tafel.
Hm... wat ruikt dat lekker!
Maar toch laat Jan eerst zijn broertjes en zusjes nemen. Er is immers genoeg voor iedereen!
4. Leentje heeft een vriendinnetje dat erg ziek is
Ze kan niet meer naar school en moet steeds in bed blijven. Iedere woensdagmiddag, als haar andere vriendjes prettig spelen, brengt ze altijd eerst een bezoek aan haar zieke vriendje.
Dan vertelt ze haar leuke dingen die haar doen lachen en brengt ze boeken voor haar mee van de bibliotheek.
5. Drie broertjes kijken T.V.
De oudste ziet graag voetbal.
Hola, ... de match begint op het andere net!
Hop, gedaan met die prettige tekenfilm tot groot verdriet van de twee andere broertjes.

6. Ik kan goed rekenen, maar veel vriendjes hebben daar last mee.
Maar iedereen mag aan mij vragen hoe het moet.
Anderen helpen is toch prettig, vind ik!

7. Piet blijft op school eten.
Mama maakt iedere morgen 3 lekkere, dikke boterhammen klaar.
'Alles opeten hè?' vraagt moeder steeds. Maar Piet werpt vaak een boterham met ham in de vuilnisbak
'Het is toch MIJN eten', denkt hij dan, 'en ik doe ermee wat IK wil!'

8. 's Morgens wast Vera zich in de badkamer.
Zij laat de kraan daarbij niet open staan.
Zij is zuinig met het frisse, zuivere water.
Zij weet dat ALLE mensen dat goede water nodig hebben en dat we daarmee zuinig moeten zijn !

9. Als ik honger heb, en dat is meestal zo, neem ik altijd de lekkerste hapjes voor mij alleen.
10. Als ik echt iets lekkers eet, dan kan ik het niet laten.
Ik stop dan veel in mijn mond en ik kan lekker smaken!

BIJ WIE KAN JE AANKLOPPEN?

Overleg met elkaar en vul juist in!

1.	2.	3.	4.	5.
WIE	WIE	WIE	WIE	WIE
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
HOE	HOE	HOE	HOE	HOE
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

Volg de goede weg dan klop je aan de juiste deur! Verbind de juiste punten met elkaar.

de
politie
—
•

de
dokter
—
•

een
bejaar-
—den-
tehuis
•

de
kinder-
—tele-
foon
•

de
dieren-
—arts
•

een
onder-
—wijzer
•

•
Thuis heeft niemand tijd om
naar mijn verhaal te luisteren.

•
Ik heb pijn in mijn buik.

•
Mijn opa mag niet meer
in zijn huisje blijven wonen.

•
Ik versta mijn sommen niet.

•
Op weg van de school
naar huis moet ik een
drukke straat oversteken.

•
Mijn hond ligt steeds
in zijn mand !

DEELTHEMA 3 VERTROUWEN IN DE ANDERE (januari - februari)

Verantwoording

Vertrouwen steunt op ervaringen die wij opdoen, waaraan we ons kunnen optrekken om - niettegenstaande de vele onvolmaaktheden die wij hebben - toch tot het besef te komen dat wij waarde hebben. Vertrouwen moet je krijgen van iemand, waardoor zo geleidelijk het vertrouwen in jezelf groeit. Het gaat dus om vertrouwen geven en vertrouwen krijgen.

Vertrouwen helpt ons om een positief zelfbeeld te vormen. We ervaren daardoor

- dat er iemand is die van ons houdt.
- dat we aanvaard worden zoals we zijn.
- dat we toch heel wat kunnen.
- dat wij al eens fout mogen zijn.
- dat wij niet altijd de beste moeten zijn.

Doelstellingen

- * de kinderen zijn bereid een fijne groep te vormen (zowel klas- als schoolgroep) waarin iedereen zich 'thuis' en 'aanvaard' voelt.
- * met behulp van het verhaal 'Swimmy' ontdekken de leerlingen enkele belangrijke aspecten van hun levensboodschap
  - je kunt véél meer bereiken als je iets 'samen' doet.
  - als je je inzet voor de anderen, leven allen in vreugde.
  - iedereen heeft een taak in het geheel.
  - samen zijn we sterk.
  - zonder medewerking kan geen goed resultaat bereikt worden.
  - kunnen rekenen op mekaar
  - mekaar durven en leren vertrouwen.
- * de leerlingen ervaren dat 'geniepig doen' of 'tegendraads doen' geen aangename werk- en sfeer schept.

Slogans

Doen we onze plicht,
dan zien we bij iedereen blij gezicht.

Hoe zou je anderen leren vliegen,
als je hen nooit een pluim geeft.

Poppenkast.

- Personages - vis (Swimmy) (S)
- school vissen (evengroot als Swimmy) (V)
- grote vis (tonijn) (G)
- Nijntje, boskonijntje (N)
- Don Bosco (DB)
- Materiaal - poppenkast
- poppen visjes op brochettestokjes, grote vis, Nijntje, Don Bosco
- decor blauw doek

Verhaal

- S O, wat zalig ... zo lekker rondzwemmen in het water. Hé, lieve visjes, zullen we vandaag verstoppertje spelen?
- V Ja, ja, dat vinden we zo plezant. Weet je wat, wij verstoppen ons en jij zoekt.
(ze spelen verstoppertje, het gaat er vrolijk aan toe en tot ze na een tijdje moe zijn en rustig rondzwemmen in de vijver. Plots komt een grote vis aangezwommen)
- G O, wat heb ik honger. Ik eet toch zooo graag kleine visjes. Maar vandaag heb ik nog geen enkel visje gezien. Ooo, wat heb ik een honger!
(de grote vis nadert stilletjes de school vissen. Plotseling merkt Swimmy de grote vis op)
- S Oei, oei, vriendjes. Daar is een grote vis. Vlug, vlug, wij moeten weg. Haast u, haast u!
(Swimmy kan ontsnappen maar de grote vis krijgt de rest te pakken)
- G Mmm, wat was dat lekker. Mijn buikje is toch zo dik. Weet je wat, ik ga nog maar wat zwemmen. Misschien zie ik nog wel lekkere visjes.
(Grote vis zwemt weg, Swimmy komt terug op. Hij zwemt verdrietig rond en is bang)
- S Oei, oei, wat ben ik geschrokken. Ik ben hier precies alleen. Vriendjes, vriendjes! Waar zijn jullie?
(kleuters reageren eventueel)
- S O nee, wat moet ik nu doen? Ik voel me zo alleen.
(Boskonijntje komt op)
- N Dag Swimmy, wat zie jij er verdrietig uit! Is er iets gebeurd?
(Swimmy vertelt snikkend het verhaal)
- N O wat erg, weet je wat, ik ga hulp vragen bij Don Bosco. Hij zal jou wel weer blij maken. Ga jij maar rustig verder zwemmen.
(Swimmy zwemt weg. Nijntje roept Don Bosco ... eventueel samen met de kleuters
(Don Bosco komt op)

- DB Dag allemaal, dag Nijntje. Wat is er? Hebben jullie mij nodig?
- N Ja, Don Bosco. Er is iets verschrikkelijks gebeurd. Swimmy's vriendjes zijn allemaal opgegeten. Nu voelt hij zich zo alleen en is bang dat de grote vis zal terugkomen. De grote vis eet toch zo graag kleine visjes.
- DB Ja, dat is erg. Maar weet je wat! Als Swimmy nu eens andere kleine visjes zoekt. En als zij nu eens samen zwemmen, dan zijn zij toch ook een grote vis ... en dan moeten ze toch niet bang zijn van een andere grote vis?
- N Dank je wel, Don Bosco. Ik ga dit vlug aan Swimmy vertellen. Daag Don Bosco.
(Don Bosco gaat weer weg.)
- N Swimmy, Swimmy, ben je daar nog? Kom eens gauw!
(Swimmy komt weer op)
- N Zeg weet je wat? Zijn er nog andere kleine visjes in de vijver?
- S Ja, ik heb er al een paar gezien!
(Nijntje vertelt nu wat Don Bosco zei.)
- S Dank u wel, Nijntje, voor de goede raad
(Nijntje verdwijnt)
- (Swimmy zwemt vlug rond en een nieuwe groep visjes komt op. Ze hebben een grote vis ontmoet en zijn gevluht.)
- S Jullie hoeven niet bang te zijn. Laat ons allen samen zwemmen. Kijk, ik alleen ben zwart en jullie zijn oranje. Laat mij in het midden zwemmen dan ben ik net een oog. Jullie zwemmen rond mij en zo zijn wij net een grote vis.
(Samen vouwen ze een grote vis)
- S Kijk daar komt de grote vis! Kom, we zwemmen er gewoon naar toe.
(De grote vis zwemt gewoon verder en eet de kleine visjes niet op.)
- (Alle kleine visjes zijn blij en roepen Joepie, joepie, Nijntje, het is ons gelukt!)
- Nijntje komt op en de vissen beginnen het themalied te zingen.

Toneel

De 5 kinderen bevinden zich in hun clubhuis en houden zich met verschillende dingen bezig. Bart en Xavier zijn aan het kaarten, Mich en Christa lezen een boek en Nel luistert in een hoekje, met een walkman op haar hoofd, naar muziek. Ze beweegt mee op het ritme van de muziek en ze begint na een tijdje mee te zingen. Daar kijken de anderen van op want het is niet van Nels gewoonte om luidop te zingen.

MICH Zeg Nel! Voel jij je niet goed misschien? Naar welke muziek zit jij daar te luisteren?

Maar de muziek staat zo luid dat Nel niet eens hoort dat Mich haar iets vraagt.

MICH (roepend en zwaaiend) Né! NEEEEEL! Oehoe!...

Eindelijk bemerkt Nel iets en ze neemt haar walkman van haar hoofd.

NEL Ja, wat scheelt er? Spreek eens wat luider dan hoor ik je tenminste.

MICH Ik wilde gewoon weten naar welke muziek je aan het luisteren bent. Het 'ziet' er in elk geval leuk uit.

CHRISTA Is het misschien de negende symfonie van Beethoven of één of ander werk van Mozart?

XAVIER Of is het misschien de laatste hit van Eddy Wally met Wendy Van Wanten.

NEL (verontwaardigd) Zeg wie denken jullie dat ik ben. Naar zoiets zou ik nooit luisteren. Nog voor geen miljoen. Wat denken jullie wel? Ik ben nog niet met pensioen hoor!

BART Maar naar wat luister je dan wel?

NEL Wel, ik heb deze morgen met mijn zakgeld de laatste nieuwe CD van 'Tony en de hangmatten' gekocht.

XAVIER Wie? De pony en zijn pannelatten?

NEL Zeg, spuit je oren eens uit! 'Tony en de hangmatten'. Dat is een nieuwe groep met keitoffe muziek. Ze treden dit jaar zelfs op in TW!

CHRISTA TW?

MICH Allez, ken je dat niet? Dat is euh, euh ...

XAVIER Maar dat is toch niet moeilijk. Mijn vader heeft zo een sticker op zijn auto. Dat is de afkorting van 'Touring Wegenhulp'.

BART Maar Xaviertje toch. Dat heeft daar niets mee te maken. TW is de afkorting van 'Torhout-Werchter'. Dat is één van de grootste popconcerten in Europa. Elk jaar, tijdens het eerste weekend van juli komen meer dan 100 000 mensen samen om naar allerlei bekende popgroepen te luisteren.

XAVIER Dat moet daar nogal een grote zaal zijn!

BART Maar dat is niet in een zaal, dat is op een grote weide.

CHRISTA Hoe weet jij dat allemaal zo goed?

BART Mijn grote broer is er dit jaar met zijn lief naar toe geweest.

MICH Mijn zus ook, zonder haar lief maar met een paar vriendinnen. En ze kregen daar allemaal een zonhoedje toen ze aankwamen. Je moest eens zien wat ze nog allemaal meesleurden. Een grote plastic voor als het ging regenen, regenjassen, een frigobox en nog het één en het ander.

XAVIER Wel, dan ken ik een leuk spel!

SAMEN Ah ja?

XAVIER Wel, we spelen alsof wij ook naar dat concert gaan. Hier voor ons clubhuis is plaats genoeg.

NEL Dat is een goed idee. Zo kunnen jullie allemaal naar mijn CD luisteren.

BART En we doen alles wat het publiek tijdens zo een concert doet na.

MICH Dat is een tof idee. Ik wilde dat eigenlijk ook juist voorstellen.

CHRISTA Maar we gaan toch niet alles nadoen hé? Want op TV heb ik dat eens gezien en het ging er nogal geweldig aan toe. Ze stonden daar allemaal te springen en te duwen.

NEL Niet flauw doen hé, anders begin ik er niet aan.

BART Kom, laat ons thuis allemaal wat materiaal halen. We spreken hier terug af over een kwartier.

Ze gaan even weg en even later komen ze terug met het nodige materiaal. Ze hebben allen een zonhoed op, een grote plastic, een frigobox, wat rugzakken, een grote CD-speler ... Ondertussen spreken ze af dat ze gaan doen alsof het echt is. Zo kan er bijvoorbeeld iemand voor toegangstickets gezorgd hebben.

BART Dit is hier een mooie plaats. We kunnen het podium goed zien en we kunnen neerzitten als we willen.

MICH Ja en ginder staan de hamburgertenten en het frietkot.

CHRISTA En er wordt hier niet gedrumd.

XAVIER Weet er soms iemand waar de toiletten zijn?

NEL Doe nu niet onnozel hé! Of ik trap het af!

BART Sttt! Ze gaan beginnen.

De muziek begint te spelen en allen dansen, zingen, springen ... Maar na een tijdje stopt Nel de muziek.

NEL Ik vind dat we het niet goed doen.

CHRISTA Wat dan niet?

NEL Wel, dat doen alsof we echt een popconcert bijwonen. Er ontbreekt precies nog iets.

MICH Ja, dat wilde ik ook juist zeggen. Er ontbreekt nog iets.

XAVIER Ik vond het nochtans goed hoor zo. Het was in elk geval veel leuker dan vorig jaar op de wijkkermis. Ik ben toen naar een optreden gaan kijken van Dana Winter of zo iets. Iedereen bleef daar mooi op zijn stoeltje zitten. Ze klaptten soms gewoon wat in hun handen of ze zwaaiden zomaar wat met hun armen. Nee, nee, dat is veel leuker.

BART Maar ik weet wat Nel en Mich bedoelen. We zouden moeten kunnen 'stage-diven'.

XAVIER Stage diven? (op zijn Vlaams uit te spreken)

CHRISTA Maar je bedoelt toch niet zo van het podium springen en je laten opvangen door de mensen?

NEL (enthousiast) Ja, dat is het!

MICH Juist, dat bedoelde ik maar ik kon niet op dat woord komen. Maar ik kende dat wel hoor!

CHRISTA Maar dat zou ik nooit durven. Stel je voor dat de mensen niet te vertrouwen zijn en je zomaar laten vallen. Ik mag er niet aan denken.

BART Wij moeten natuurlijk niet van een podium springen. Van een lage tafel bijvoorbeeld of van een stoel.

MICH Dat zie ik wel zitten. Stage-diven is één van mijn vele specialiteiten. Zoals ik kan stage-diven hé. Wel, dat kunnen er niet veel. Zo elegant en sierlijk ik dat doe.

NEL Zeg, heb jij jezelf als eens goed bekeken? Als wij met ons vieren jou moeten opvangen, dan zullen we eerst een paar jaar aan body-building of gewichtheffen moeten doen. Zo een gewicht!

MICH Let maar een beetje op jouw woorden. Moest jij springen dan zou het zijn zoals met Mozes en de Rode Zee!

XAVIER Mozes en de Rode Zee?

MICH Wel ja. Het publiek zou net zoals de Rode Zee opengaan als jij er aan komt. Dat zou nogal een knal geven!

BART 't Is al goed alletwee. Denk aan de afspraken van onze 'Goede Club'. Maar we moeten er natuurlijk voor zorgen dat er geen ongevallen gebeuren. Het is niet de bedoeling dat we ook ziekenhuisje gaan spelen. Ik stel voor dat we van een stoeltje springen en ... dat de lichtste van ons vijf dat doet.

Allen kijken meteen naar Christa die natuurlijk geschrokken reageert.

CHRISTA Ik? Nee hoor! Ik heb toch al gezegd dat ik dat niet durf!

XAVIER Ze heeft gelijk. Als ze niet durft dan moeten we haar niet verplichten. Stel je voor dat ze valt. Dan zou haar lief gezichtje niet meer zo mooi zijn.

MICH Kom, kom, niet overdrijven hé. Wij gaan jou niet laten vallen hoor, wat denk je wel. Heb jij dan geen vertrouwen in ons misschien?

CHRISTA Dat wel hoor! Maar 't is te zeggen. Euh, ... Ik weet niet goed ...

NEL Wat is het nu? Ja of ja? We kunnen hier geen uren staan koekeloeren hoor!

BART Het is heel belangrijk dat jij ons vertrouwt natuurlijk. Maar je mag gerust zijn, we zullen geen flauwe grappen uithalen. We zijn volledig te vertrouwen.

XAVIER En wij zullen jou ook vertrouwen. We rekenen erop dat je mooi valt en niet begint te slaan of te schoppen of zo.

CHRISTA Wel, als jullie echt beloven mij goed op te vangen dan vertrouw ik jullie. Maar jullie zijn toch zeker dat je mij kan opvangen hé?

MICH (terwijl ze haar 'spieren' laat zien) Zeg, heb je mij al eens goed gezien? Ik zou in een bodybuildingwedstrijd zeker niet misstaan.

NEL Ja, ja en jouw tong is waarschijnlijk de sterkste spier van allemaal!

BART Kom, we beginnen eraan.

XAVIER Maar wees wel voorzichtig hé Christa. Ik zou het mezelf niet vergeven moest jij je pijn doen.

Er wordt eerst een stoeltje klaargezet en er kan ook een mat worden gelegd. De muziek wordt aangezet en Christa probeert zich te laten vallen. In het begin lukt dat niet goed. Christa springt gewoon van de stoel. Dan laat ze zich al zittend vallen, vervolgens vanop haar knieën en uiteindelijk durft ze zich laten vallen in de armen van de anderen. Dan wordt de muziek afgezet.

BART Prima, Christa! Goed gedaan!

XAVIER Ben je zeker dat je je geen pijn hebt gedaan?

CHRISTA Euh, nee hoor. Ik voel me prima.

MICH Zie je nu wel dat wij te vertrouwen zijn.

CHRISTA Inderdaad. Maar het geeft wel een raar gevoel. De eerste keren was ik echt bang. Maar toen ik voelde dat jullie te vertrouwen waren, ging het veel beter.

NEL Maar is dat nu allemaal zo belangrijk of je nu al dan niet vertrouwen hebt in iemand? We hebben al genoeg tijd verloren. Laat ons nu maar verder luisteren naar de muziek.

BART Een momentje, Nel. Vertrouwen hebben in iemand is juist heel belangrijk als je iets wil bereiken.

XAVIER Wel, nu je het zegt. Op het speelplein hebben we eens een ganse namiddag allemaal vertrouwensspelletjes gespeeld.

CHRISTA Ah ja? En wat heb je dan zo allemaal gedaan?

XAVIER Dat weet ik niet meer allemaal hoor. 't Is al zo lang geleden.

MICH Kunnen we het niet aan de zuster gaan vragen. Die weet dat ongetwijfeld wel.

BART Dat is een goed idee.

NEL Moet dat nu? Want dan zal die zuster wel weer een preek afsteken over Don Bosco. Want die zal natuurlijk toevallig ook iets gedaan hebben rond vertrouwen. 't Zou weer niet raar zijn.

SAMEN Zal 't gaan ja?

Ze zoeken de zuster op en vertellen wat ze gedaan hebben. Ze vragen ook naar die vertrouwensspelen en of Don Bosco inderdaad ook iets gedaan heeft rond vertrouwen.

ZUSTER Ja, vertrouwenspelen die zijn heel tof maar je moet dan wel écht elkaar kunnen vertrouwen, want dat is dan niet het moment om elkaar te plagen. Zelfs bij een gewoon 'blindemanspel' moet er vertrouwen zijn. Ook Don Bosco vond 'vertrouwen' een heel belangrijke waarde bij zijn jongens. Zelfs bij de ontmoeting met zijn eerste jongen. Luister maar

STEM VAN DON BOSCO

Don Bosco vertelt de ontmoeting met Bart Garelli.

ZUSTER Hebben jullie het begrepen? Toen Don Bosco eindelijk gevonden had wat Bart wel kon, groeide het vertrouwen bij de jongen, hij wist dat hij in goede handen zou zijn en dat hij geholpen zou worden. Zo is het ook onder vrienden. Zij hebben interesse voor wat de ander allemaal kan en dat scheidt vertrouwen.

Eventueel kan er, onder leiding van de zuster, nog één of meerdere van die spelen gespeeld worden. Er kunnen lln. van het 6de leerjaar gevraagd worden om mee te spelen.

Voorbeeld van een spel 'De levende tunnel'

De lln. stellen zich per 2 op. Ze kijken naar elkaar en ze reiken elkaar de hand. Nu moet er een leerling tussen die twee rijen lopen (zo vlug mogelijk) De leerlingen laten pas op het laatste moment hun handen los. De looper moet er dus op vertrouwen dat de anderen hun handen op tijd loslaten.

Vol vertrouwen nemen de kinderen afscheid van de zuster.

MICH Zo, dat weten we dan ook weeral.

NEL En Xaviertje, kun jij fluiten?

XAVIER Jawel hoor, luister maar!

NEL Allez, je kan toch iets.

CHRISTA En kan jij fluiten Nel?

NEL (beschaamd) Euh, wel, ... eigenlijk niet zo goed.

Voor de anderen een opmerking kunnen maken, neemt Bart het woord.

BART Da's niet erg, we gaan het jou leren.

MICH En volgende week kunnen we dan een paar van die vertrouwenspelen uitvoeren want het ziet er wel interessant uit.

XAVIER Dat doen we.

Aandachtspunten naar kinderen toe.

Uit onze leefregel

punt 3 Spelen doen we waar men ons ziet.
De speelplaats verlaten zonder vragen, nee, dat kan niet!

punt 9 Moet je nog in het schoolgebouw zijn?
Eerst even vragen, dat vinden juffen en meesters fijn.

*Samen weet je meer dan één

Door groepswork de leerlingen laten ervaren dat problemen vlugger kunnen opgelost worden op voorwaarde dat ze mekaar aanvaarden en vertrouwen in de groep.

*Taakverdelingen in de klas, in het groepswork, in het spel, in het ordenen enz.

*Kinderen aanmoedigen om op bepaalde momenten met iemand anders te werken, iets anders uit te proberen, ... om goede resultaten te bereiken.

*Samen-werken, samen delen van wat je hebt en bent, is een vroege oplossing. (laten meespelen, laten meewerken, ...)

Aandachtspunten naar de leerkrachten toe.

- * De groepsvorming onder de kinderen bevorderen door ze iedere dag zelf te stimuleren.
- * Bijzondere aandacht schenken aan die kinderen die meestal uit de boot vallen (hetzij door hun uiterlijk, gedrag, sociaal verleden, karakter, ...) opdat ook zij aanvaard worden door de groep en zelf tot bloei komen in die groep. Pas dan kan de groep uitgroeien tot één lichaam met vele ledematen waarop men kan vertrouwen!
- * Plichtsbewust iedere dag onze taak vervullen, zodat een aangename werksfeer ontstaat waar men op mekaar kan rekenen.
- * Een klassfeer scheppen waar alle leerlingen zich aanvaard en thuis voelen.

Verwerkingsmogelijkheden

Naar kleuters toe

Catechesemap Diocesane Begeleiding Bisdom Brugge
Vernieuwde verhalenbundel Leven 7/1
verhaal Juffrouw Els houdt van al haar kleuters
Vernieuwde verhalenbundel Bijbel 59/1

verhaal Eerlijk spelen
verhaal Jezus en Zacheüs
Vernieuwde verhalenbundel Bijbel 67/8
verhaal Waar is Elke nu?
Vernieuwde verhalenbundel Bijbel 118/4
verhaal Paulus wordt missionaris.

Naar lagere schoolkinderen toe

- * Het verhaal van 'Swimmy' vertellen (bijlage 1), acteren.
- * Rollenspel 'Swimmy' visjes.
- * In groepjes de belangrijkste taferelen van het verhaal tekenen of schilderen.
- * Collage van kleine visjes die samen een grote vis vormen. Opschrift Samen zijn we sterk.
- * Talenten of iets goeds op een pictogram van een mens schrijven. Verwerken tot één geheel.
- * 'Leerling(e) van de week'. Aan het bord hangt een groot blad met daarop de foto van een leerling(e). Gedurende een volle week schrijven klasgenoten positieve waarden op die eigen zijn aan dat kind. Met dit schrijven weten de kinderen beter op wie ze kunnen rekenen voor ... Verborgene talenten komen op die manier beter aan het licht en leiden tot een betere zelfontplooiing van het kind en de groep.
- * Toneeltje spelen per twee een toneeltje voorbereiden
  - Hoe zeg ik het in de klas?
  - Toelating vragen om ergens anders naar toe te gaan.
- * Liedje: Maar ze horen er allemaal bij! (bijlage 2)
- * Bijbelverhalen -de talenten (Lk. 19,12-23)
  - de wijnstok en de ranken (Joh. 15,1-11)
- *Gebed

Goede Vader,
in uw grote wereld,
krijgt elke mens een eigen gezicht
en eigen talenten.
We verschillen van elkaar
en toch kunnen wij niemand missen.
Leer ons hoe wij met onze talenten
kunnen samenwerken.
Zodat ieder op ons kan rekenen en vertrouwen.
Zo wordt ook onze school
een echte thuis voor iedereen.

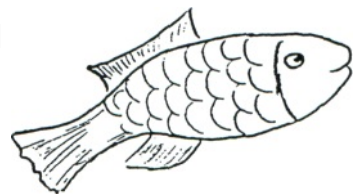
Wij zijn blij omdat we samen mogen werken en spelen.
Wij zijn blij omdat het samen zo gezellig is.
Wij zijn blij omdat we samen betere vrienden worden van elkaar.
Wij zijn blij Goede God.

VERHAAL: SWIMMY

Leo Lionni - Uitgeverij Ankh-Hermes B.V. DEVENTER
Een zeer mooi boekje !

In een hoekje van de zee woonden een heleboel visjes gezellig bij elkaar. Ze waren prachtig rood gekleurd, behalve één visje. Dat éne visje was namelijk zwart, net zo zwart als een mosselschelp. Hij zwom veel vlugger dan zijn broertjes en zusjes! Willen jullie weten hoe hij heette? Swimmy! Op een dag kwam er plotseling een grote, woeste, hongerige tonijn recht op de visjes afzwemmen ... En met een hele grote hap slokte hij alle rode visjes op. Eén visje had hij niet gezien en dat was Swimmy. Swimmy ging er vlug vandoor.

Hij zwom weg, heel ver weg door de grote, grote zee. Swimmy was bang en hij voelde zich heel alleen en erg verdrietig. Maar in de zee was zoveel moois te zien, dat Swimmy zijn ogen uitkeek en weer helemaal blij werd. Weet je wat hij allemaal zag? Een grote kwal, zo doorzichtig als glas en met alle kleuren van de regenboog. En dan was er een kreeft, die gewoon door het water liep! Swimmy vond dat een mal gezicht. Verder kwam hij vreemde vissen tegen, die achter elkaar aanzwommen.

Het leek wel of ze door een onzichtbare draad werden voortgetrokken. Er was zoveel te zien! Een bos zeewier groeide op zuurbalbonte rotsen. Er zwom een paling rond, die zo ontzettend lang was, dat hij zijn eigen staart niet eens kon zien. Ook ontdekte Swimmy nog prachtige zeeanemonen, die op rose palmbomen leken. En ineens wat zag Swimmy-toen? ... Hij kon zijn ogen niet geloven!

Tussen de rotsen en het zeewier zwommen hele kleine visjes, die net zo groot waren als Swimmy. Alleen waren ze weer rood van kleur.

Hij dacht eerst dat het z'n broertjes en zusjes waren ... Maar ... dat kon niet, die waren opgegeten door de gulzige tonijn. Swimmy ging vlug naar de visjes toe. 'Kom, laten we in de grote zee gaan spelen, dan zal ik jullie iets moois laten zien!'

'Dat durven we niet', zei een rood visje. 'De grote vissen zullen ons allemaal opeten.'

'Maar je kunt toch hier niet altijd tussen die donkere rotsen blijven', zei Swimmy. 'Weet je wat we doen? We maken een plannetje.'

Swimmy dacht heel diep na.

En plotseling riep hij: 'Ik heb het!'

'Laten we het proberen.'

De rode visjes vonden Swimmy héél aardig en daarom volgden ze zijn aanwijzingen trouw op. Ze moesten allemaal dicht bij elkaar gaan zwemmen, zodat het leek of ze één grote vis waren. Ieder rood visje had zijn eigen plaats.

'Ik zal het oog zijn', zei Swimmy, 'omdat ik zwart ben.'

Ze oefenden goed en eindelijk durfden ze de grote, wijde zee in. Niemand viel hen lastig. Integendeel, zelfs de grootste vissen gingen op de vlucht voor de 'grote rode vis met het zwarte oog.'

En ... zo zwemmen er nog steeds veel rode visjes als een grote reuzevis door de zee en Swimmy voelt zich in z'n rol van waakzaam oog, heel, héél gelukkig.

Maar ze horen er allemaal bij!

Jan heeft thuis een aap A-li is dol op schape. Miet heeft steeds een
boek. En Griet speelt op de hoek. Maar ze horen er allemaal bij: An en
Jan en Miet, A-li, Ben en Griet. Ja, ze horen er allemaal bij. Men-sen
zo-als ik en jij!

2. Jef droomt van de maan.
Oki eet graag banaan.
Ben zegt: How do you do?
En An heeft thuis een koe.
3. Hans heeft veel gereisd.
Shinta eet altijd rijst
Fik heeft 'n huis van hout.
Tsitanda heeft koud.
4. Koen kijkt naar teevee.
Eefje woont aan de zee
Jo gaat naar de race
En Lee rijdt in een sjees.
5. Gijs eet ijs met room.
Rudl klimt in een boom.
Kurt speelt in de sneeuw.
En Resi temt een leeuw.

DEELTHEMA 4 EERBIED BEWONDEREN - VERWONDEREN (maart-april)

Verantwoording

Onze samenleving heeft orde als één van haar belangrijke pijlers. Een geordende samenleving geeft een gevoel van veiligheid en vlot functioneren. Ook op esthetisch vlak heeft orde een hogere dimensie aan het schone en het ervaren ervan.

Om het gevoel van veiligheid en vlot functioneren te ervaren moeten we de kinderen aansporen om ordevol te werken. Het bijbrengen van eerbied voor 'het ordevol werken' van een ander is hier zeker op zijn plaats. Wie zelf ordelijk is kan dit eisen van een ander.

Er bestaan bij de kinderen grote verschillen wat 'orde' betreft.

- Er zijn er die zeer ordelijk werken en ook eerbied hebben voor de orde bij anderen.
- Er zijn kinderen waarbij we een positieve bereidheid i.v.m. orde kunnen vaststellen maar waarbij de kunde ontbreekt deze orde te handhaven.
- Bij nog andere kinderen ontbreekt zowel de bereidheid als de kunde en die kunnen dan ook heel moeilijk eerbied opbrengen voor welke vorm van orde ook.

We willen dus de kinderen aanspreken en aanmoedigen om hun houding ten aanzien van orde te bewaren of te verbeteren en eerbied ervoor op te brengen.

We laten ze inzien dat orde zowel in de natuur, thuis als op school niet alleen wenselijk is, maar vaak noodzakelijk.

We laten de kinderen zoeken naar middelen om zowel in de natuur, thuis als op school orde te bekomen of te bewaren en waarderen en respecteren orde en netheid bij de anderen.

Eenmaal die orde er is (en zeker in de natuur) hebben we bewondering ervoor en staan we vaak verwonderd van al het schone.

Doelstellingen

De kinderen kunnen verwoorden waarom ordelijk zijn nodig is.

De lln. kunnen eerbied en respect opbrengen voor 't werk, het materiaal ... van anderen.

De lln. kunnen voorbeelden geven van orde en wanorde, respect bij zichzelf in de maatschappij en in de natuur.

De lln. kunnen zichzelf objectief evalueren wat betreft eerbied, respect, verwondering.

De kinderen kunnen verwondering uiten over de schepping.

Slogans

Alles op zijn plaats boeken hier, jassen daar
Da's pas fijn, echt waar!
Sst... Luister eens hoe fijn,
Stilte kan soms zalig zijn.
Alles proper en rein,
ik zal je helper zijn!

Poppenkast

Personages - Nijntje boskonijntje (N)
- Bruintje beer (B)
- Apie aap (A)
- Don Bosco (DB)

Materiaal - poppenkast
- poppen
- tak met zijtakken (in een emmer met zand eventueel)
- decor
- snoepjes
- banaan
- achtergrondmuziek klassiek
- muziek met fluitende vogels
- borsteltje

Verhaal

Nijntje is bezig in het bos om alles in orde te maken. Heeft een borstel in zijn hand.
(klassieke muziek op de achtergrond)

N Amai, wat heb ik toch veel werk. Mijn huisje schoonmaken, het bos netjes houden. Pff, er zijn er zoveel die dit hier allemaal zomaar rondstrooien. (poetst verder).
Zo, eindelijk klaar. Zeg, zien jullie dat ook. Het is hier zo mooi, zo rustig. Hoor je ook de vogels fluiten (achtergrondmuziek vogels). Ik ga nu wat rusten, wat genieten, dat is leuk als alles netjes is. (Nijntje verdwijnt)

A (slingert en springt rond)
(eet een banaan en gooit de schil zomaar op de grond).
Hé, wat een leuk bos is dit. Je kan hier zo goed spelen. Ha, wat een mooie tak, die kraak ik af. Pief, poef, nu heb ik een geweer.
Hoi, dag Bruintje, doe je mee?

B Natuurlijk! Wacht, ik maak ook een geweer. (kraakt ook een tak af en schieten naar elkaar)
Zeg Apie, ik heb hier nog wat lekkers. Wil je ook wat?

A Tof zeg, ik lust dit wel.
(eten allebei een snoep en gooien de papieren op de grond)

B Moeten we dit niet opruimen?

A Ach nee, laat dit maar liggen. Er ziet dit toch niemand. Kom je mee wat dieper in het bos, dan gaan we wat andere dieren plagen. (A & B vertrekken)

Nijntje komt weer op.

N Maar, maar wat is dat hier nu weer, al die rommel. En ik had dat nog maar pas opgeruimd. En er heeft iemand ook takken van de bomen gekraakt.
(snikt) Snif, snif, wie doet er nu zo'n dingen?

DB komt op.

DB Wie hoor ik hier huilen, hier in dit mooie bos?

N Ach, Don Bosco, ik doe zo mijn best om het bos mooi te houden, maar er zijn er steeds weer die alles kapot willen maken.

Ondertussen komen Beer en Aap weer op, schietend naar elkaar met de takken. Ze schrikken als ze DB en Nijntje zien.

A Wat is hier aan de hand?

N Jij, jij stouterik, jij kraakt de takken af, jij maakt rommel!

DB Rustig maar, rustig. Laten we dit samen oplossen.
Kijk, Apie en Bruintje spelen graag in het bos. En Nijntje heeft het graag netjes. Als Apie en Bruintje nu eens spelen zonder rommel te maken en zonder dingen kapot te maken dan zijn jullie toch allebei tevreden.

A Hé, dat is eigenlijk wel waar. Nijntje, we zullen je helpen. Als we spelen en we vinden rommel dan ruimen we die op.

N Ah, wil je dit doen? Dank u wel hoor. Weet je, spelen mag je hoor.

DB Dan zijn we weer allen tevreden. En hoor, (fluitende vogels) daar zijn de vogels weer terug.
Die zullen vast en zeker ook weer blij zijn ...

Nijntje en Don Bosco gaan weg..

B Eigenlijk vind ik dit een goed idee van Nijntje om alles netjes te houden, vind je ook niet?

A Ja, gelukkig woont Nijntje in ons bos want hij heeft altijd van die goede ideeën. Zeg willen wij eens samen zijn liedje zingen om te tonen dat we hem willen helpen?

B Ja, leuk hoor! Zingen jullie mee, kinderen?

Toneel

Christa, Nel, Bart en Xavier wachten in het clubhuis op de komst van Bart. Op tafel staat een tv-toestel met een doek erover heen.

CHRISTA Waar blijft Bart nu toch? Het is al bijna kwart voor drie. Het is toch niet van zijn gewoonte om te laat te zijn?

XAVIER O, hij is misschien naar de kapper.

MICH Maar nee! Dat kan niet! Hij gaat toch niet naar de kapper. Zijn moeder doet dat altijd zelf.

NEL (spottend) Ja, ja en je kan het er goed aan zien.

CHRISTA O, dat is gemeen wat je nu zegt.

MICH Ja zeg, een beetje meer respect voor iemands werk zou geen kwaad kunnen. Het is niet omdat je iets zelf doet dat het daarom minderwaardig is hoor!

CHRISTA Dat is heel juist, Mich. Wij hebben met onze club toch afgesproken dat we meer naar het goede zouden kijken én dat we op tijd iets goeds zouden zeggen. Want op den duur vinden we alles de gewoonste zaak van de wereld zonder ons nog ergens over te verwonderen.

NEL OK! Je hebt gelijk. Ik mocht dat niet gezegd hebben. Ik zal het goed maken en Bart vertellen dat hij het mooiste haar heeft van heel de wereld.

MICH Je moet nu ook weer niet overdrijven hé. Zeg gewoon dat je zijn haar tof vindt.

XAVIER Zeg coiffeusekes, ondertussen is Bart hier nog altijd niet en dat vind ik nu eens niet de gewoonste zaak van de wereld. Er zal toch niets gebeurd zijn zeker?

MICH Hopelijk niet want Bart had beloofd dat hij deze namiddag voor een activiteit ging zorgen.

NEL Maar ik denk dat hij hier al voor ons geweest is hoor!

CHRISTA Ah ja?

XAVIER Zeg, ik wist niet dat jij 'klaarziende' was.

NEL Klarziende?

XAVIER Wel ja, zo iemand die iets kan weten zonder dat hij het echt gezien heeft. Zo met een glazen bol.

CHRISTA Ah, je bedoelt een helderziende.

XAVIER Juist, dat bedoel ik

NEL Maar ik ben helemaal geen helderziende. Maar jullie zouden wat helderder uit jullie ogen moeten zien. Hebben jullie dat daar nog niet gezien misschien? (Ze wijst naar het met een doek overdekt TV-toestel) Ik denk dat dit iets te maken heeft met wat Bart van plan is.

MICH Wat zou dat kunnen zijn?

CHRISTA Het is misschien weer een goocheltruc?

NEL Ofwel is het een muziekinstallatie om nog eens TW te spelen.

XAVIER Ofwel is het een groot gezelschapsspel!

MICH We gaan dat vlug weten! (Ze stapt naar het doek!)

CHRISTA Hé, wat ben jij van plan?

NEL Je gaat dat doek toch niet aftrekken?

XAVIER Dat mag je niet doen want het moet een verrassing blijven tot Bart er is.

MICH Dan moet hij maar zorgen dat hij hier op tijd is.

Er kan aan de kinderen in de zaal gevraagd worden of Mich dat wel mag doen. Er kan ingespeeld worden op de reacties van de kinderen. Maar Mich trekt er zich niets van aan en neemt het doek vast. Net op dat moment komt Bart aangelopen.

BART Hé wacht even! Sorry dat ik zo laat ben maar er stond zoveel volk in de videotheek.

XAVIER Aha, dan gaan we naar een film kijken.

BART Juist, ik nodig jullie allen uit in mijn bioscoop.

NEL En hoe heet jouw cinema? 'De Bartoscoop'?

MICH Of is het 'Bartepolis'?

CHRISTA O, als het maar leuk is.

BART Dat denk ik wel want ik heb iets meegenomen om te lachen.

NEL Kom, begin er maar aan. Ik ben het wachten beu.

Bart verwijderd het doek en zet de video in werking. Iedereen, behalve Mich, volgen geboeid het programma. Mich vindt het niet zo interessant en zou liever buiten spelen. Na een tijdje houdt ze het niet meer uit.

MICH Moesten we nu eens ...

ALLEN Sssttttt!

MICH Maar gaan jullie gans de namiddag ...

ALLEN Sssttttt!

MICH Het is buiten zo'n mooi weer en ...

ALLEN Sssttttt!

MICH Zeg eih! (Ze doet de tv uit tot ongenoegen van de anderen.) Als jullie hier heel de namiddag willen blijven binnen zitten mij goed. Maar ik ga naar buiten. En ik steek iets in elkaar voor volgende week. Iets waarbij we tenminste van het mooie weer en de prachtige natuur kunnen genieten. Kijk maar verder en straks kom ik jullie al iets meer vertellen.

BART Ja doe maar. En mogen we nu doorkijken?

Ze kijken nog wat verder. Ondertussen werkt Mich aan haar spel van de volgende week. Wanneer de video ten einde is komt Mich weer bij de anderen zitten.

NEL Zo natuurgenieter, wat heb je ons te bieden?

MICH Ik heb al heel wat ideeën. We spreken volgende week om 14.30 u. af aan de ingang van het Bramenbos. Met de fiets is dat maar een halfuurtje ver. Zorg voor goede wandelschoenen en een vieruurtje. Het wordt een ontdekkingsstocht in de natuur.

BART Wel Mich, ik stel wat je doet ten zeerste op prijs.

CHRISTA Ja, ik ben ook benieuwd.

ALLEN Tot volgende week!

EEN WEEK LATER

Bart, Nel, Christa en Xavier begeven zich naar het bos. Ze kunnen eventueel de zaal komen binnengefietst.

XAVIER Zo we zijn mooi tijd.

BART En daar is Mich!

MICH Ah, daar zijn jullie al! Wel, alles is klaar. Ik heb dus voor een wandelzoektocht gezorgd. Ik heb hier en daar wegwijzers aangebracht. Soms moeten jullie ook een opdracht of een raadsel oplossen om de juiste weg te kennen. Als jullie alles goed uitvoeren belanden jullie zo rond vier uur op de picknickweide.

NEL Wel, het ziet er veelbelovend uit.

MICH En om er zeker van te zijn dat jullie af en toe zouden halt houden om van de natuur te genieten, heb ik het volgende bedacht. In dit doosje steken drie dobbelstenen. Je schudt ermee, je telt het aantal ogen en dan mag je zoveel stappen doen. Dan moet je opnieuw schudden en zo verder gaan tot je een opdracht moet uitvoeren. Bij het uitvoeren van een opdracht hoeft je niet te schudden met de dobbelstenen. Is dat duidelijk?

CHRISTA Hoe weten we wanneer we een opdracht moeten uitvoeren?

MICH Wel, aan sommige wegwijzers hangt er een geel blaadje waarop de opdracht geschreven staat. Maar je hoeft niet bang te zijn. Ik ga met jullie mee en ik zal wel op tijd zeggen wanneer jullie verkeerd bezig zijn.

XAVIER Zijn we weg?

Er wordt met de dobbelstenen gegooid en ze gaan op weg. Onderweg kan er iemand luidop het aantal stappen tellen. Ondertussen praten de kinderen wat, ze zingen wat, ze vertellen over koetjes en kalfjes, wijzen elkaar mooie dingen in het bos aan ...

BART Daar! De eerste opdracht. Eens zien wat we moeten doen.
(leest luidop) 'Steek het veld dat 's morgens vol ligt met parels en diamanten over en sla op het einde linksaf.'

CHRISTA Maar er liggen hier toch geen parels en diamanten?

NEL Ja, wat is dat nu voor iets onnozel? Zeg Mich, kan je ons geen tip geven?

MICH Wel,'s morgens kan je ze zien maar nu niet meer. En het zijn geen echte parels hoor!

XAVIER Amaai, dat is toch moeilijk hoor!

BART En het heeft dus iets te maken met de natuur?

MICH Juist want de bedoeling van deze tocht is dat jullie wat meer bewondering en verwondering voor de natuur zouden opbrengen.

NEL Ik weet het! We moeten dat grasveld daar oversteken.

CHRISTA Ah ja, hoe weet je dat zo zeker?

NEL 's Morgens ligt dit veld vol met dauwdruppels. Die glinsteren dan in de zon en dat zijn dan precies parels en diamanten.

BART Hé zeg, dat is knap gevonden.

MICH Hebben jullie daar al eigenlijk eens van genoten van zo'n veld vol dauw? Het is een prachtig schouwspel.

XAVIER Vorig jaar hebben we tijdens de 2-daagse schoolreis 's morgensvroeg een dauwtrip gemaakt. En inderdaad, al de velden lagen er glinsterend bij.

MICH Voer nu de opdracht maar uit.

Ze steken het veld over en daar vinden ze de volgende opdracht.

CHRISTA (leest luidop)

'Wandel onder de hoge gewelven, door de ruime portalen en langs de prachtige zuilen.'

We moeten precies in een kasteel wandelen. Maar er is hier nergens geen kasteel. Wat zou dat kunnen betekenen?

Ze denken eventjes in stilte na. Misschien kunnen de lln.. meedenken.

BART Kijk daar eens, die mooie dreef. Die bomen vormen precies een lange gang. De bladeren en de takken zijn precies het plafond. En de dikke boomstammen zijn net als zuilen. Ik denk dat we langs daar moeten. Klopt dat Mich?

MICH Inderdaad! Als jullie je fantasie wat laten werken dan valt er hier heel wat te ontdekken. Allez vooruit, op weg!

Ze stappen door de dreef. Onderweg plukt Xavier een bloempje. Hij trekt er de blaadjes één voor één af. Hij speelt het spelletje 'Ze houdt van mij, ze houdt niet van mij.'

NEL Moest jij daarom dat bloempje plukken?

XAVIER Dat is toch niet erg, één zo'n bloempje?

BART Moest iedereen dat doen dan zouden er niet veel bloempjes overblijven.

CHRISTA En meestal blijft het niet bij bloempjes. Al vlug worden dan ook takjes afgekraakt of jonge boompjes uitgerukt.

NEL Kijk maar eens wat ze doen met het tropisch regenwoud. Daar verdwijnt elke minuut een stuk bos dat zo groot is als een paar voetbalvelden.

MICH Het doet mij echt plezier dat jullie zo bezorgd zijn. Maar let nu goed op want ik zie reeds de volgende opdracht hangen.

XAVIER (leest luidop)
'Zoek de plaats waar je, als je op jouw rug ligt, de wonderbaarlijkste figuren kan zien en waar de kleuren steeds veranderen.'
Lap zeg, weer zoiets. Zou er hier soms ergens een groot televisiescherm staan in het bos?

CHRISTA Nee hoor! Ik weet wat we moeten doen. We moeten een open plek zoeken.

XAVIER Hoe kunnen we daar dan figuren en kleuren zien?

CHRISTA Als we daar op onze rug gaan liggen dan kunnen we naar de wolken kijken. En die wolken hebben allemaal verschillende vormen. Met wat fantasie herken je er allemaal figuren in.

XAVIER En die kleuren dan?

CHRISTA Soms is de lucht prachtig blauw, op andere momenten is hij grijs en 's avonds kleurt de lucht soms rood. Is het niet zo Mich?

MICH Prachtig Christa. Je kan het bijna net zo goed uitleggen als ik. Zoek nu die plek maar.

Daar aangekomen leggen ze zich neer en bekijken ze de wolken. Ze vertellen elkaar welke vormen ze herkennen. (een kabouter, een ijsbeer ...)

BART Genoeg gerust. Terug op weg.

Ze gooien de dobbelstenen en zo belanden ze bij de volgende opdracht.

NEL (leest luidop)
'Loop langs de grote spiegel en neem het tweede paadje links.'

XAVIER Maar dat begrijp ik!

MICH Jij?

XAVIER Met die spiegel bedoel je de vijver. Want als je in het water kijkt dan kan je, net als in een spiegel, jezelf zien.

NEL Pas dan maar op dat je van het verschieten niet in het water valt.

CHRISTA Dat is niet waar hoor Xavier. We zullen straks samen eens in die grote spiegel kijken.

NEL Amaai, ze zijn weer bezig. Pluk vlug nog een bloempje, Xavier!

MICH Jammaar, Xavier heeft gelijk hoor. Die grote spiegel is inderdaad de vijver. Het water is er nog zo helder dat je er jezelf kan in spiegelen. Goed gedaan hoor Xavier. Zoek nu die vijver maar.

Zo vinden ze ook de vijver en ze slaan het tweede paadje links in. Ze halen de dobbelstenen weer boven en belanden zo op de picknickweide.

MICH Zo we zijn er. Maar vooraleer je aan het vieruurtje mag beginnen, geef ik nog een opdracht.
'Geniet 5 minuten van het concert dat voor jullie wordt georganiseerd.'

XAVIER We gaan toch weer TW spelen.

CHRISTA En dan moet ik zeker weer van een bank of zo springen.

NEL Waarom niet? Je kan dat nu zo goed.

BART Maar ik denk niet dat een popconcert in een bos past.

MICH Nee, inderdaad niet. Ga rustig zitten en geniet van wat je hoort.

Er wordt geluisterd naar de geluiden van het bos. De kinderen genieten van wat ze horen. Dan eten ze hun vieruurtje op.

CHRISTA Wat is het toch zalig hier!

BART Ja zeg. We zijn zo rijk en we beseffen het niet.

XAVIER We kopen altijd van alles om ons te kunnen amuseren en hier krijg je gewoon alles voor niets. Al dat moois.

NEL Ik moet eerlijk zijn. Ik wist niet dat ik ooit nog zo verwonderd zou zijn door de schoonheid van de natuur.

MICH Ik ben blij dat jullie er zo over denken.

CHRISTA Jouw raadsels waren wel goed gevonden.

MICH Ja, ik weet het. Raadsels bedenken is toevallig één van mijn vele specialiteiten.

BART Ja, ja, 't is al goed. Maar inderdaad, die raadsels deden ons beseffen hoe mooi de natuur is. We zouden vaker zo'n wandelingen moeten doen.

XAVIER Als we straks naar huis terugkeren, zouden we dan niet eventjes binnenspringen bij de zuster? Het is al weer een tijdje geleden.

NEL (wanhopig) Ik had het kunnen denken! En wie zal er natuurlijk ook weer van de natuur genoten hebben?

Voor Nel iets kan zeggen roepen de anderen lachend

SAMEN DON BOSCO!

NEL Ja zeg. 't is al goed hé. Ik zei dat maar om te lachen hoor. Ik ga graag mee. Want eigenlijk hoor ik haar wel graag vertellen.

MICH Amaai, die heeft haar leven ook nogal gebeterd. Straks word jij ook nog een zuster als je zo verder doet.

NEL Zal 't gaan, ja?

BART Iedereen klaar?

Xavier gooit nog vlug een papiertje op de grond.

CHRISTA Xaviertje! (En ze wijst op het papiertje)

XAVIER O pardon, ik zal het nooit meer doen.

Ze vertrekken en belanden dus bij de zuster.

ZUSTER Wel, wel, dat is lang geleden. Wat hebben jullie nu weer uitgespookt. Jullie hebben allemaal zo een gezond kleurtje!

MICH Ik heb ze een beetje respect voor de natuur bijgebracht want dat is toevallig één van mijn specialiteiten.

De kinderen vertellen wat over hun tocht. Ze kunnen aan de zuster vragen of zij de raadsels kan oplossen.

ZUSTER Dat is allemaal heel tof. Want weet je, Don Bosco maakte jaarlijks een grote herfstwandeling met zijn jongens. Hij vond dat héél belangrijk, want een gezonde ontspanning, die bovendien ook nog zeer leerrijk was, ja, dat hadden zijn jongens nodig. Hij trok kilometers te voet door het prachtige landschap van Turijn, Becchi, Mornese! Zo leerden de jongens gezond spelen, de natuur bewonderen, sterren bekijken en vooral een goede omgang met elkaar. Want, als je zo dagen met elkaar optrekt door bergen en velden en ondertussen plezante opdrachten uitvoert, dan leer je ook met elkaar overleggen hoe, wie, wat, welke opdracht vervullen kan. Samenwerken in vriendschap, de natuur bekijken, bewonderen en danken dat was belangrijk. Op een bepaalde keer trok hij met zijn jongens ook door Mornese, een klein dorpje, ergens in Italië. De parochiepriester, Don Pestarino was een vriend van Don Bosco en hij verwelkomde de groep heel hartelijk. Onder de bewoners die de groep stonden op te wachten was er ook een meisje, Maria Mazzarello. Ze

werd ook aan Don Bosco voorgesteld, omdat zij, samen met nog enkele vriendinnen in Mornese probeerde te doen voor de meisjes wat Don Bosco deed voor zijn jongens in Turijn.

En wij weten natuurlijk al dat zij ook de éérste zuster zal worden.

Heel veel toneel en acrobatie werd er voorgesteld. Net zoals wij nu, ook hier op school enkele meisjes hebben die 'toeren' uithalen. 't Is te zeggen die kunstjes maken en prachtige turnoefeningen naar voor brengen
(meisjes uit 5c tonen ons hun bewegingsnummertje)

Zo zie je maar, dat ook wij in het spoor van Don Bosco leven ... en we kunnen dat nog meer als we eerbied hebben voor de natuur en er dankbaar om zijn hé.

ZUSTER En nu vlug naar huis!

SAMEN Daag! Tot de volgende keer.

MATERIAAL wegwijzertjes, opdrachten, rugzakken met vieruurtje, eventueel fietsen, cassette met geluiden uit de natuur, televisietoestel, doek, videocassette, bloempje.

Aandachtspunten naar kinderen toe

Eerbied voor het werk, het materiaal, het gekregene ...

- * in de refter --> tafelverantwoordelijken ruimen altijd glazen af.
--> Alle kinderen zetten bij het verlaten van hun plaats hun stoelen goed.
- * het speelgoed op de speelplaats
  - > de speeltoestellen
  - > de trein
  - > de voetbaldoelen
  - > het volleybalnet
  - > ballen van vrienden
- * het gerei in de klas
  - > boeken, schriften, boeken uit de klasbibliotheek of van niveaulezen.
  - > het materiaal van een klasgenootje.
  - > na klassikaal werken (crea, knutselen ...) helpen opruimen.
- * de natuur
  - > in de schoolomgeving (niet tussen struiken ...)
  - > op schoolreizen of leerwandelingen

Verwondering

- * lijkt alles de dag van vandaag niet te vanzelfsprekend. We vinden het heel normaal dat we alle dagen voedsel, drinken, kledij, les ... krijgen.
Kunnen we niet even stil staan bij die vanzelfsprekendheid.
  - Mama ruimt mijn kamer op, mama wast, strijkt, kookt ... en zeg ik wel eens 'dank'?
  - Papa werkt en steekt thuis ook wel eens een handje toe en zeg ik wel eens 'dank'?
  - Op school verwacht ik ook van iedereen het allerbeste en durf wel eens te mopperen als het tegenvalt. Heb ik wel eens gezegd 'Dat was fijn'?
- > Wat meer kunnen genieten van het alledaagse.

Bewondering

- * kunnen we nog eens genieten van de pracht van de natuur?
- * vinden we elkaars werk mooi? Wordt dit nog wel eens gezegd.

Aandachtspunten naar de leerkrachten toe

Eerbied voor het werk, het materiaal, het gekregene ...

- * terugbrengen van het gemeenschappelijk materiaal naar de juiste plaats.
--> grote nietjesmachine is vaak zoek.

- > het materiaal uit het kopieerlokaaltje wordt vaak niet tijdig teruggebracht of het staat niet op de juiste plaats.
- > het turnmateriaal goed terugplaatsen.

- * plaats voorzien voor de ambulante leerkracht bord, lessenaar ...
- * leraarskamer netjes houden.
- * voor of na een vergadering het lokaal helpen klaarzetten of opruimen.

Verwondering

- * kunnen we verwonderd zijn om kleine dagdagelijkse gebeurtenissen ...
het goede, het toffe in een kind ...
het werk van collega's
of vinden we alles maar normaal?

Bewondering

- * voor het opgroeiende kind met al zijn goede en minder goede kanten.
- * voor de natuur, de schepping.

Verwerkingsmogelijkheden

Naar kleuters toe

Catechesemap Diocesane Begeleiding Bisdom Brugge
Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 3
verhaal Joost en Marieke werken in de tuin. (over zorg voor de natuur)
Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 24
verhaal Mama poes heeft een dikke buik gekregen
Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 71
verhaal Simp de hond. (over zorg voor huisdieren)
Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 273
verhaal Kiri, het kuikentje
Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 278
verhaal Prinses Miranda en de sneeuwkllokjes
Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Leven 14
verhaal Zorg voor de mooie schooltuin
Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Leven 31
verhaal Mijn eerste schildpad

Uit eerste Catechetische bundel van Bisdom Brugge (witgele blaadjes)
Thema Milieuzorg - Zorg voor de schepping
verhaal Hou het bos rein

Naar lagere schoolkinderen toe

In de map 'levenshouding' van Wolters Leuven staan
bij hoofdstuk 7 = orde
8 = de natuur ... natuurlijk
hele leuke verwerkingsmogelijkheden.

Het tweede leerjaar vindt zeker ook in de map van het derde leerjaar enkele leuke tips.
(vooraf wel eens afspreken wie wat neemt.)

1. Een voorstelling van wanorde laten ervaren en zoeken naar middelen om te ordenen
  - losse letters - woord
  - getallenrij
  - alfabetisch rangschikken
  - zinsdelen door elkaar - zin
2. Voorzie in de klas een doos om papier te sorteren, dat hoeft niet in de prullenmand.
Papier kan immers gerecycleerd worden.
3. Muzikale opvoeding Voor 2de en 3de leerjaar bestaat er een leuk liedje van Bassie en Adriaan over 'orde in de natuur' (bij Heidi)
bewondering --> Ach meneer, een mooie vogel wil ik zijn.
4. Steloefening -slogans maken die de mensen oproepen om ordelijk te zijn.
  - dialoog tussen twee of meerdere dieren die een pas verlaten picknickplaatsje vinden.
  - Een vis vertelt op ludieke manier wat hij allemaal in het water aantreft.
5. Tekenles Verpersoonlijking van vuilnisbakken.

Gebed

* Houden van het leven.
Met beide handen houd ik het vast,
omdat het mij lief is.

Houden van mensen
van bomen en dieren,
van vriendschap en vreugde,
omdat ze mij lief zijn.
Houden van stilte,
van zon en water,
van wind en van lucht,
omdat ze me lief zijn

Er is me zoveel lief.
Zouden we er niet samen zorg voor dragen?

- * Vader God,
wat zijn we blij
met het werk van anderen mensen.
Maak ons hart gevoelig
dat wij er dankbaar zorgzaam voor zijn.

- * Heer, het leven is mooi,
als wij waarachtig leven,
als we leven zoals Jezus het ons leerde.
Wij weten dat!
Wij hebben bewondering voor allen die goed leven,
die zich elke dag opnieuw voor ons inzetten.
En toch ... vergeten we hen eens te danken,
of we vluchten als het voor ons te moeilijk wordt.
Vergeef ons deze fout en zeg ons opnieuw wat wij moeten doen.

- * Zou de wereld niet beter zijn,
als iedereen tegen elkaar zou zeggen ik weet iets goeds van jou!

Zou het niet fantastisch heerlijk zijn,
als elke handdruk zeggen zou, van harte en oprecht gemeend,
dat vond ik tof van jou!

Zou het leven niet heel wat blijer zijn,
als men het goede altijd prijzen zou?

DEELTHEMA 5 VRIENDSCHAP DOORGEVEN. (mei - juni)

Verantwoording

Een geordende samenleving steunt op het wederzijds erkennen en aanvaarden van elke medemens. Dit is een hoeksteen van onze samenleving. In dit verband is het zichzelf bevestigd en aanvaard weten en het bevestigen en aanvaarden van anderen een ware rijkdom in het samenleven van mensen. Rekening houden met elkaar betekent ook het nakomen van afspraken, regels en wetten. Niet enkel de mensen die dicht bij ons leven hebben recht op onze waardering en erkenning, ook de mensen die veraf leven dragen onze erkenning en waardering mee. Niet enkel de gezonde mensen, maar ook de zieken, gehandicapten, bejaarden ...

Er is m.a.w. voor elke mens een plaats onder de zon.

Beginsituatie

Bij kinderen ontwikkelt zich stilaan het besef tot een groep te behoren. Het vroegkinderlijke egocentrisme, waarbij het kind alles op zichzelf betrok, wordt overwonnen. Het kind groeit als sociaal wezen en leert rekening te houden met de anderen.

Doelstellingen

- a. Algemene vormingsdoelen.
  - Het uitbouwen van het kind als sociaal persoon.
  - Vertrouwen stellen in elkaar.
  - Inzien van het belang van goede intermenselijke verhoudingen.
- b. Gedragsdoelen.
  - Naar elkaar en naar anderen leren luisteren.
  - Zich solidair kunnen voelen en gedragen.
  - Eerbied kunnen opbrengen voor elkaar.
  - Zelftucht en verdraagzaamheid kunnen opbrengen bij conflictsituaties
  - Zich als lid van een groep leren gedragen.
- c. Dynamisch-affectieve doelen.
  - Je gevoelens ten aanzien van je medemens durven uiten.
  - Gemotiveerd kunnen samenwerken.
  - De betekenis van solidariteit en rechtvaardigheid beseffen.

Slogans

Bewijs je een dienst aan een ander en het is graag gedaan,
dan ben je blij en maak je blij,
daar kan je van op aan.

We werken aan ons samenzijn, dag na dag,
want 'vrienden zijn' staat hoog in onze vlag.

Poppenkast

Personages - Nijntje boskonijntje (N)
- Bruintje beer (B)
- Marsupilami (Ma)
- Don Bosco (DB)

Materiaal - poppenkast
- poppen
- muziek Marsupilami
- bloemen 2 x 6

Verhaal

Nijntje en Marsupilami zitten samen te praten

N Zeg, Marsupilami, weet je dat het bijna feest is voor mama.

Ma Ja hoor, maar ik zit wel met een probleem!

N Een probleem? Vertel op, misschien kan ik je helpen.

Ma Wel, ik heb al wat centen gespaard maar ik weet niet wat ik kopen moet. En voor 4 euro kan je niet zoveel kopen.

N 't Ja, daar heb ik ook nog niet over nagedacht en ik heb toch ook al zo'n 4 euro

Ma Ik dacht eerst wat parfum te kopen maar dit kost wel 25 euro.

(Marsupilami en Nijntje zitten na te denken! Na een tijdje ...)

N Waw, ik weet het, ik weet iets waar elke mama blij mee zou zijn.

Ma Je maakt me nieuwsgierig ... zeg het vlug.

N Bloemen kunnen we kopen. Voor 4 euro kan je vast bloemen kopen!

Ma Ho ja zeg, dat is inderdaad een goed idee, laten we vlug naar de bloemenwinkel gaan.

(Nijntje en Marsupilami verdwijnen eventjes achter het decor, komen dan weer op met elk 6 bloemen in de hand. Ondertussen wordt Bruintje op het decor gezet.)

N Wat zullen onze moekes blij zijn. Ik ga mijn bloemen alvast thuis verstoppen.
(verdwijnt)

Ma Laat me even nadenken, waar zal ik mijn bloemen verstoppen? Ha, dit lijkt me wel een geschikte plek, hier dicht bij mijn beertje. Zo, nu ga ik naar mijn bed, want morgen is het moederdag.

(Marsupilami verdwijnt eventjes van het decor, ondertussen eet Bruintje de bloemen op.)

Br Hé, dat heeft gesmaakt, zo'n lekker eten krijg ik anders nooit.

(Marsupilami komt terug op)

Ma Oh! (strekt zich uit) Joepie! Vandaag mag ik mijn bloemen aan mama geven, ik ga ze vlug halen. (rent naar de bloemen) Maar ... waar zijn mijn bloemen ... Ik zie ze nergens meer!

(kijkt naar Bruintje)

Ooo, ik zie het al, jij stout Bruintje, je hebt al mijn bloemen opgegeten!

(Ma begint luid te snikken)

(Nijntje komt te voorschijn)

N Wie heeft hier zo'n groot verdriet? Marsupilami, ben jij het die zo weent?

Ma Mijn bloemen! Al mijn bloemen opgegeten door Bruintje! Nu heb ik niets meer om aan mijn mama te geven.

N Ah, Marsupilami, je hoeft niet te wenen. Weet je, ik heb mijn bloemen nog niet aan mama gegeven, jij krijgt de helft van de mijne.

(Nijntje verdwijnt om de bloemen te halen)

N Hier, zo heb je ook drie bloemen.

Ma Meen je dat nou. Wel Nijntje, je bent de allerliefste vriend van de hele wereld.

(Marsupilami geeft een dikke zoen aan Nijntje)

(Don Bosco komt op het toneel)

DB Zeg, ik heb dit hier allemaal gezien en gehoord. Jullie verdienen echt een pluim hoor. Zo'n goede vrienden zijn en zomaar te delen met elkaar.

Ma Ja, hé, Don Bosco, en ik ben zo blij dat ik nu wel een mooi liedje wil zingen; luister je even mee?

(lied We zijn 2 vrienden wordt gespeeld) (Na het liedje ...)

DB Dit maakt me nu wel echt blij hoor, zo'n gelukkige vrienden te zien. Maar loop nu maar vlug naar jullie mama om haar ook blij te maken.

N en Ma Ja, dat doen we. Daaag allemaal!

DB Zeg kinderen, dat was toch fijn hé wat Nijntje deed. Zo maar een deel van zijn bloemen weggeven aan Marsupilami. En zo kreeg Nijntje er ook een goede vriend bij. Tof hé. Willen wij samen nog eens het liedje zingen dat wij kennen over Nijntje. Dan mogen wij vast en zeker ook zijn vriendje worden.

Toneel

De 5 vrienden komen lopend het podium op. Mich loopt aan kop en beveelt de anderen.

MICH Vooruit mannekes, bewegen. Komaan, volhouden. Een goede opwarming is heel noodzakelijk.

De anderen puffen en blazen. Toch doen ze dapper verder.

MICH En dan nu nog wat oefeningen ter plaatse. We huppelen op 1 been. Goed zo. En nu buigen we door de knieën.

Zo gaat het nog eventjes door tot de anderen geen pap meer kunnen zeggen.

MICH En halt, tijd om even op adem te komen!

BART Even maar?

NEL (hijgend en blazend) Maar zou je ons dan nu even kunnen vertellen waar dit slavenwerk goed voor is?

XAVIER Aan sport doen goed en wel maar ik vind het toch plezanter als ik weet waarom ik zo moet zweten.

MICH Wel luister. Volgende week is het kermis in ons dorp.

CHRISTA Ik vind toch niet dat we daarom zo moeten oefenen hoor.

MICH Maar laat mij dan toch eerst uitspreken. In de namiddag is er een autopedwedstrijd.

XAVIER Wat voor een pet is dat? Is dat misschien zo een pet met een bepaald automerk op?

NEL 't Is toch weer niet waar hé. Begin weer niet hé!

CHRISTA Een autoped is een soort fiets maar dan één zonder ketting. Er is zo een plankje waarop je moet staan en dan moet je met 1 been duwen.

XAVIER Ah ja, een 'trottinette'.

MICH Wel, er is dus tijdens de kermis zo'n wedstrijd. Je moet ploegen maken van 5.

BART Dat past goed, we zijn net met vijf.

MICH Inderdaad. Wel, op het marktplein wordt er een parkoers aangelegd. Met jouw ploeg moet je zo snel mogelijk dat parkoers afleggen. Iedereen moet een stukje doen en dan de autoped aan de volgende doorgeven.

BART Oh ja, ik heb dat ergens gelezen. Er zal met zand heuvels gemaakt worden en nog het één en het ander.

CHRISTA Dat ziet er wel tof uit.

BART Wij zullen ongetwijfeld een goed team vormen nu we zo goed met elkaar hebben leren opschieten.

MICH Dat dacht ik ook. Daarom heb ik ons alvast ingeschreven.

XAVIER Maar is dat niet moeilijk met zo'n autoped rijden?

NEL 't Is niet waar hé. Zeg nu niet dat jij niet met een autoped kan rijden.

XAVIER Ik weet het niet want ik heb dat nog nooit gedaan.

BART Dan wordt het toch hoog tijd dat je het leert.

Xavier probeert het dus maar het wil niet goed lukken. Ofwel valt hij, ofwel raakt hij niet vooruit. Gelukkig zijn er de anderen. Ze lachen hem niet uit maar met zijn allen leren ze hem hoe het moet. Na wat oefenen lukt het dan ook.

MICH Maar nu moeten we dat doorgeven nog inoefenen. Wacht, ik haal even de autoped.

Terwijl Mich de autoped gaat halen, maken de anderen zich klaar.

NEL En hoe gaan we dat nu doen? Er zijn hier geen zandheuvels en zo.

BART Dat hoeft toch niet. De andere ploegen kunnen daar toch ook niet op oefenen.

CHRISTA Maar we kunnen er wel voor zorgen dat we de autoped vlug aan elkaar kunnen doorgeven. Daarmee kunnen we heel wat tijd winnen.

XAVIER Laten we zelf een parkoers bouwen en dan op verschillende plaatsen de trottinette doorgeven.

NEL Kijk eens aan. Xavier zijn voorstellen worden met de dag beter. Jij bent zoals de wijn, hoe ouder hoe beter.

Iedereen stelt zich op in de zaal. Mich zal de tijd opnemen. Zij start als eerste. Ze geeft de autoped door aan Christa. Die rijdt heel voorzichtig en geeft traag de autoped door aan Xavier. Die aarzelt wat en het duurt even voor hij weg geraakt. Hij komt bij Nel aan

die de autoped nogal ruw uit zijn handen trekt. De autoped valt en er gaat weer veel tijd verloren. Ook de aflossing tussen Bart en Nel verloopt niet vlekkeloos. Bart legt dan de rest van het parkoers af en Mich stopt de tijd.

(Tijdens het rijden en het doorgeven wordt er natuurlijk geroepen en gesproken. Als een wissel niet zo goed lukt wordt daar natuurlijk ook over gezaagd en geklaagd. Improviseren maar!)

MICH Hmm, zo fameus is dat nu ook niet.

CHRISTA O, misschien krijgt de laatste ook nog iets.

NEL Mijn schuld is het niet. Ik kan er toch niets aan doen dat Xavier geen autoped kan doorgeven en dat Bart zijn handen een beetje verkeerd staan.

Er wordt wat over en weer geroepen. De een geeft de ander de schuld en er dreigt zelfs ruzie van te komen. Maar Christa kan de gemoederen bedaren.

CHRISTA (heel luid) GENOEG!!!!

De anderen schrikken ervan dat Christa zo luid roept. Dat zijn ze van haar niet gewoon. Ze kijken haar met open mond aan en zijn erover verwonderd dat ze dat durft. Maar ze worden wel rustig en luisteren naar haar.

CHRISTA Luister nu eens allemaal goed. We hebben dit jaar toch al genoeg geleerd om te weten dat we er zo niet zullen komen. We vormen samen een ploeg en we moeten onze problemen als ploeg oplossen. Laten we nu eens tonen dat we echte vrienden zijn. We doen het nog eens en iedereen doet zijn uiterste best om het doorgeven zo goed mogelijk te laten verlopen.

Iedereen neemt zijn plaats terug in en ze herbeginnen. Wonder boven wonder lukt het deze keer al veel beter. (Ook hier wordt er tussendoor weer gesproken, geroepen ...)

MICH Dit was al heel wat beter. Het was mooi om zien hoe jullie die autoped doorgaven. Het was net alsof jullie iets van jezelf doorgaven.

BART Laten we het nog eenmaal proberen. Dan zijn we goed geoefend voor de wedstrijd.

Maar ook deze keer loopt het niet zo goed af want net op dat moment komt de zuster aangewandeld en ze wordt bijna omvergereden.

ZUSTER Oei, oei, oei. Wat gebeurt er hier? Dit is precies een formule-1 wedstrijd.

De kinderen komen erbij en ze verontschuldigen zich.

MICH We zijn aan het oefenen voor de autopedwedstrijd van volgende week.

CHRISTA Maar we hebben nog wat moeite met het doorgeven.

ZUSTER Wel geloof het of niet maar ...

NEL Don Bosco heeft ook moeilijkheden gehad met het doorgeven.

ZUSTER Inderdaad.

XAVIER Dat staat toch niet in mijn stripverhaal dat Don Bosco heeft meegedaan aan een trottinettekoers.

ZUSTER Maar Xavier toch. Ik heb het niet over het doorgeven van een autopéd. Welnee, luister Jan Bosco probeerde alles door te geven, niet alleen zijn vriendschap, want je weet toch dat de jongens bij Don Bosco de ervaring hadden van vriendschap. Elke jongen kon zeggen 'Don Bosco ziet mij het liefst van allemaal'.

Zijn voorkeur voor jongeren en kinderen gaf hij door aan al wie met hem meewerkte. Hij leefde het voor, maar probeerde ook alles neer te pennen voor wie na hem kwam. Zo zie je hier zelfs enkele boeken van zijn dromen. Tof hè, ook nu nog kunnen wij lezen wat Don Bosco allemaal droomde. Hoe hij zijn jongens hielp om van hun school een thuis te maken.

Héél veel heeft Don Bosco geschreven, zijn manier van omgaan met kinderen, met vrienden, met mede-opvoeders enz. Vriendschap was voor Don Bosco zeer belangrijk, hij had in zijn studententijd zelf ook een heel toffe vriendschap gekend, ja, zelfs tot over de dood heen;

Luister maar naar een eigenaardig verhaal

STEM (verhaal van Comollo die laat weten dat hij in de hemel is aangekomen)

ZUSTER Zou het niet interessant zijn moesten jullie nu eens al wat je geleerd hebt over vriendschap aan anderen zouden vertellen. Jullie hebben geleerd om minder ruzie te maken, jullie hebben het goede leren zien, jullie gaven elkaar vertrouwen, jullie kregen bewondering voor de natuur. Zou het niet leuk zijn moesten al jullie andere vriendjes dat ook leren?

MICH Hé ja zeg. Dat is een goed idee. Maar hoe zouden we dat kunnen doen?

ZUSTER Denk daar maar eens over na. Kom mij dan maar eens vertellen wat je hebt gevonden want nu moet ik weg.

Er wordt even nagedacht.

CHRISTA We kunnen misschien eens een groot vriendenspel organiseren.

NEL Oh ja. Zo voor de laatste dag van het schooljaar. Want dat is wel een leuke dag maar eigenlijk is het ook een beetje treurig.

MICH Hoe dan wel?

NEL Sommige vriendjes zie je 2 maanden niet meer. Of er zijn er die van school veranderen. En dus moet je dan een beetje afscheid nemen.

BART Wel, wel, wel, dat jij daar meteen mee akkoord gaat. Jij bent ook nogal veranderd zeg. In het begin van het schooljaar wilde je nergens aan meewerken, jij vond alles belachelijk en nu ga je meteen akkoord om zoiets te organiseren.

XAVIER We zullen het wel eerst aan de directeur moeten vragen.

MICH Oh maar die zal dat wel goed vinden hoor. Dan moet hij zelf voor niets meer zorgen.

XAVIER Jawel hoor! Hij zal ervoor zorgen dat we iets te eten krijgen of iets om te drinken.

NEL We zullen het natuurlijk wel goed moeten voorbereiden.

BART Heeft er nog iemand andere ideeën?

CHRISTA We zouden ook een vriendenkwis kunnen maken. Nu bestaan er al kwissen voor verliefden, getrouwen enz. Laten wij nu eens een kwis maken voor vrienden. Tijdens de kwis zou alles in het teken staan van vriendschap.

XAVIER En wie er wint wordt 'De vriend van de week'.

MICH Wel, moest ik aan zo een kwis deelnemen, dan zou ik meteen winnen.

NEL Maar dan zou ik toch niet mogen meedoen hoor.

MICH Wel, jij mag dan nog wel mijn vriendin zijn maar je zou je toch maar belachelijk maken hoor. Ik ben nu éénmaal de beste vriendin die je maar kan hebben.

NEL Aja?

BART Meisjes, meisjes, zijn jullie vriendinnen? Gaan jullie zo aan onze andere vrienden en vriendinnen tonen wat vriendschap is?

CHRISTA Maar als jullie zich echt eens met elkaar willen meten in een kwis, wel dan organiseren we toch zo een vriendenkwis. Gaan jullie maar wat spelen, dan zorgen wij wel voor de kwis.

Mich en Nel verlaten het podium. Bart, Christa en Xavier bereiden de kwis voor.

BART Hoe zullen we onze kwis noemen?

XAVIER Er bestaat al een Swingpaleis en vroeger was er op de radio ook een Leugenpaleis. Laten wij onze kwis 'Het vriendenpaleis' noemen. Of wat dachten jullie van 'Schalkse Vrienden'?

BART En wat voor spelletjes zullen er aan bod komen?

CHRISTA We kunnen misschien bestaande spelletjes van op televisie gebruiken.

BART En hoe bepalen we wie er wint?

CHRISTA Per ronde zijn er punten te verdienen. Wie het meeste punten haalt is de winnaar.

BART Maar zou er daar dan geen ruzie van komen?

XAVIER Moesten we nu eens zeggen dat de puntentelling geheim is en dat wij alleen de puntenkenners. En op het einde kunnen we dan zeggen dat de eindstand gelijk is.

CHRISTA En als ze toch lastig doen dan zeggen we dat er bij vriendschap alleen maar winnaars zijn en dat we moeten leren om onze vriendschap aan elkaar en aan anderen door te geven.

BART Dat is een goed idee. Kom, laat ons al het materiaal halen.

HIER KAN HET TONEEL EINDIGEN.
MAAR DIE KWIS KAN OOK DAADWERKELIJK WORDEN GESPEELD.

Ook zij verdwijnen en even later komen allen terug op het podium.

XAVIER Welkom beste vrienden bij de eerste aflevering van 'Het Schalkse Vriendenpaleis'. En we vliegen er meteen maar in met de eerste ronde. Kandidaat-vrienden, ik hoop dat jullie er klaar voor zijn. Toch nog even melden dat het scoreverloop geheim is. Pas op het einde weten we wie 'De vriend van de week' wordt.

Het spel wordt gespeeld. (zie hieronder voor het verloop)

XAVIER En dit was meteen de laatste ronde. De jury is druk aan het beraadslagen. We moeten nog even wachten. Het ziet er erg spannend uit. Maar ik zie dat de voorzitter een seintje geeft. We schakelen over naar de jury.

BART Mijn assistente zal jullie nu de uitslag bekendmaken.

CHRISTA Voor Mich 50 punten!

Mich juicht en denkt reeds gewonnen te hebben.

CHRISTA En voor Nel ook 50 punten.

Mich en Nel zijn teleurgesteld en eisen dat er een winnaar wordt aangeduid.

XAVIER Jullie hebben blijkbaar niet begrepen dat er onder vrienden alleen maar winnaars zijn. Je moet niet dé beste vriend willen zijn, je moet proberen om een goede vriend te zijn en dat ook te tonen. Maar omdat jullie zo aandringen spelen we een laatste spel. En hopelijk leren jullie er nog iets van.
Ik zal een gedicht voorlezen en jullie moeten om beurt een woord invullen.

GEDICHT OVER VRIENDSCHAP

Het was in het jaar 1907
dat iemand eens een briefje heeft geschreven.
Opdat iedereen goed zou weten
en het nooit of nimmer zou vergeten.
Al vind je goud, diamanten of geld,
niets van dit alles wat telt.
Ik heb alles in deze ene zin vervat,
VRIENDSCHAP is de grootste schat.

MICH Je hebt gelijk. Vriendschap is de mooiste schat van alles wat er is.

NEL En we moeten proberen om iedereen van onze vriendschap te laten genieten.

BART Zouden we deze kwis dan ook niet een keer met andere vriendjes spelen? Ze zouden dan ook leren wat vriendschap is.

CHRISTA Een goed idee. Maar laten we nu eerst naar de directeur gaan om te vragen of we op de laatste schooldag ons vriendenspel mogen organiseren?

XAVIER Een goed idee. We zijn er mee weg.

DE VRIENDENKWIS

Er zijn 2 kandidaten. In ons toneel zijn dat Nel en Mich. Elke kandidaat wordt gesteund door de helft van de kinderen in de zaal. Soms moeten die 'supporters' hun kandidaat helpen. Er wordt de kinderen in de zaal op voorhand gezegd dat de kwis sportief moet verlopen en dat ze tegen hun verlies moeten kunnen.

EERSTE RONDE VRIENDENWAAGSTUK

Er kan ev. met een overhead gewerkt worden waarop de 2 thema's vermeld staan. Een kandidaat kiest een thema en een bepaald bedrag. De vraag wordt gesteld en de kandidaten proberen om het eerst het antwoord te geven. Als het antwoord juist is dan krijgt men het bedrag. Is het antwoord fout dan gaat dat bedrag eraf en krijgt de andere kandidaat nog een kans.

THEMA STRIPVRIENDEN

1000 Het jongetje dat de beste vriend is van Jommeke.

FILIBERKE

2000 Het vriendinnetje van Suske.

WISKE

3000 De dikke, sterke vriend van Asterix.

OBELIX

4000 De niet zo slimme vriend van Kwak.

BOEMEL

5000 De ondeugende, hongerige kat die de beste vriend is van Jon.

GARFIELD

THEMA TELEVISIEVRIENDEN

1000 De hond die Gerts beste vriend is.

SAMSON

2000 De clown die steeds op stap gaat met zijn vriend die acrobaat is.

BASSIE

3000 De snaterende eend die vaak optrekt met Mickey Mouse.

DONALD DUCK

4000 De vriend van Bert uit Sesamstraat.

ERNIE

5000 Ondanks hun ruzies is deze muis toch de beste vriend van Tom.

JERRY

TWEEDE RONDE HET RAD VAN VRIENDSCHAP

Opnieuw kan er met de overheadprojector gewerkt worden. Bij de spelleider kan er een klein 'rad' liggen waaraan de kandidaten moeten draaien.

Er wordt gespeeld volgens het gekende systeem. Er mogen dus medeklinkers geraden worden. Klinkers kunnen worden gekocht.

ANTWOORD IN NOOD KENT MEN ZIJN WARE VRIENDEN

DERDE RONDE VRIENDENRAAD

Enkele dagen voor de kwis kan er in een aantal klassen (best de derde graad) een vragenlijstje worden ingevuld. A.d.h. daarvan worden dan de percentages bepaald van de verschillende antwoorden. De kandidaten krijgen dezelfde vragen. Terwijl de eerste aan de beurt is, verdwijnt de andere eventjes. Bij elke vraag mag 1 antwoord worden gegeven. Bedoeling is om antwoorden te geven die door zoveel mogelijk kinderen werden gegeven.

De vragen

1. Wat doe je zoal met je vriend(in)?
2. Wat vind jij bij een vriend(in) belangrijk?
3. Waar ga je met een vriend(in) naartoe?
4. Welk geschenk geef je jouw vriend(in) voor zijn/haar verjaardag?
5. Wat kan jouw vriend(in) goed?

VIERDE RONDE HET VRIENDENPALEIS

A. Herkennen van melodiën.

Dit kan met een blokfluit of met een 'kazoe'.

Vb. Kom vrienden in de ronde.

Vrolijke, vrolijke vrienden.(*)

Wij zijn 2 vrienden, jij en ik.(*)

B. Muziek stilzetten en in de maat blijven verder zingen.

Er wordt een lied gezongen. De kandidaten hebben de tekst. Plots stopt de muziek en moet er verder worden gezongen. Na enige tijd wordt de muziek terug aangezet. Wie nog in het juiste ritme zingt, wint.

Vb. SAMSONLIEDJES Dikke vrienden.(*)

Als wij de wereld waren.

De telefoon.

C. Karaoke

De beide kandidaten zingen samen.

Vb. SAMSONLIEDJE 10 MILJOEN

VIJFDE RONDE DE VRIENDENKETING

Om beurt moeten de kandidaten een woord geven dat met vriend- begint of ze geven de titel van een lied, film, boek ... waarin het woord 'Vriend' (het mag ook in een andere taal) voorkomt.

De kandidaten worden geholpen door hun 'supporters'.

PS. De liedjes met een (*) kunnen samen gezongen worden. De tekst kan eventueel met de overheadprojector getoond worden.

Aandachtspunten naar kinderen toe

Laat ik iedereen meespelen?

Help ik wel eens iemand die het moeilijk heeft?

Sluit ik anderen niet uit door rond mij een eng vriendenkringetje op te bouwen?

Denk ik ook wel eens aan een kind dat altijd wordt 'vergeten'?

Ben ik altijd haantje de voorste of laat ik ook eens anderen voorgaan?

Ben ik vriendelijk tegenover iedereen of enkel tegenover mijn beste vriendjes? ...

Aandachtspunten naar de leerkrachten toe

Is er voldoende waardering voor ieder kind?

Geven wij niet enkel op- of aanmerkingen maar ook al eens een complimentje?

Blijven we niet onverschillig tegenover bepaalde kinderen?

Kan ik blij zijn met het succes van een collega?

Appreciëren we het werk van onze collega's en durven we dit ook te uiten?

Kunnen wij ook eens iets voor onszelf houden i.p.v. dit overal rond te bazuinen?

Hebben wij aandacht voor de familiale gebeurtenissen bij collega's? Niet enkel bij de blije maar ook bij de probleemsituaties?

Verwerkingsmogelijkheden

Naar kleuters toe

Catechesemap Diocesane Begeleiding Bisdom Brugge

Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 3

verhaal Joost en Marieke werken in de tuin. (over zorg voor de natuur)

Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 24

verhaal Mama poes heeft een dikke buik gekregen

Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 71

verhaal Simp de hond. (over zorg voor huisdieren)

Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 273

verhaal Kiri, het kuikentje

Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Verhalenbundel 278

verhaal Prinses Miranda en de sneeuwkllokjes

Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Leven 14

verhaal Zorg voor de mooie schooltuin
Vernieuwde verhalenbundel Rubriek Leven 31
verhaal Mijn eerste schildpad

Uit eerste Catechetische bundel van Bisdom Brugge (witgele blaadjes)
Thema Milieuzorg - Zorg voor de schepping
verhaal Hou het bos rein
(kopie in bijlage)

Naar lagere schoolkinderen toe

1. 'Ik-bril' spel.

Met de ik-bril zie je alles zoals jij het zelf graag hebt.

Met de jij-bril proberen we te zien door de ogen van een ander.

Via ondervraging de leerlingen het verschil laten ervaren.

2. Gedicht 'Een ander weet nooit helemaal' Nannie Kuiper.

Een ander weet nooit helemaal.

Een ander weet nooit helemaal hoe je bent,
al denkt hij wel dat hij je helemaal kent.

Hij weet wel dat jij in een spijkerbroek loopt
en dat je liefst kleine autootjes koopt;
en dat je kunt schreeuwen, dat weet iedereen -
maar dat je soms bang bent, dat weet jij alleen.

Hij weet wel dat je met je hamstertje praat
en dat je zo graag naar de dierentuin gaat;
en dat je kunt vechten, dat weet iedereen -
maar dat je geen held bent, dat weet jij alleen.

Hij weet wel dat jij vaak met hardlopen wint
en dat je pianoles waardeloos vindt;
en dat je jaloers bent, dat weet iedereen -
maar dat je dat naar vindt, dat weet jij alleen.

Een ander weet nooit helemaal hoe je bent,
al denkt hij wel dat hij je helemaal kent.

3. Gesprek en invuloefening 'Ga eens in de schoenen van een ander staan'. - bijlage 1

4. Stellen 'Ik, ik, ik ... maar wat denken de anderen.' - bijlage 2

5. Begrijpend lezen 'Frekie' - bijlage 3 en 4.

6. Gedicht Toon Hermans

7. Vele liedjes van Samson en Gert

Gebeden

*_Lieve God,
wat kunnen grote mensen
soms vreselijk ruzie maken
en wat kunnen ze lang boos blijven over iets
Gij zijt zo niet.
Gij zijt als de kinderen
al wat stom is en vervelend,
is vlug vergeten en vergeven.
Er zijn zoveel andere,
leuke dingen te beleven.
Laat ons zo blijven, Lieve God,
en een beetje op U gelijken.

* Jezus,
Ik zou willen leven zoals Jij.
Ik zou wel willen
dat alle mensen leefden zoals Jij.
Dan zouden er geen kinderen meer zijn
die worden uitgelachen of gepest.
Dan zouden er geen mensen meer zijn,
die meer zijn of minder dan anderen.
Elk kind een prins
Elke mens een koning.
Uw wil geschiede
op aarde als in de hemel.

* Moeder Maria, moeder van Jezus,
U kunt Hem alles vragen.
Vraag dat wij blij zijn als iemand lacht.
Vraag dat wij treuren als iemand huilt,
en leren vergeven aan wie verkeerd doet.
Vraag dat wij goede mensen worden
zoals Jezus goed was voor iedereen.

Ga in de schoenen van een ander staan.

1. Alle kinderen van de klas hebben een huisdier. Ik wil een grote Duitse Scheper dan kijkt iedereen naar me op als ik er mee ga wandelen.

Papa zegt:

2. Mijn bal ligt op het dak van de school. Vlug naar de werkman die moet mijn bal er maar afhalen.

De werkman zegt:

3. Zondag! Vandaag wil ik naar de jeugdbeweging, daar kunnen we lekker ravotten. Bij grootmoeder heb ik geen speelkameraadjes.

Grootmoeder zegt:

4. Ik fiets nog vlug door het rode licht. Dan ben ik vlugger op de voetbaltraining.

De agent zegt:

5. Kom jongens! We gaan allemaal voetballen want dat doe ik graag.

Een andere jongen zegt:

6. Sneeuw!!! Nu kunnen we lekker baantje-glijden en met sneeuwballen gooien.

De directeur zegt:

7. Als ik van de school kom, heb ik honger, ik wil snoepen.

Moeder zegt:

8. Ik ben de sterkste. Ik zal zeggen wat we nu gaan spelen.

Een andere jongen zegt:

9. Mensen die niet werken zijn lui.

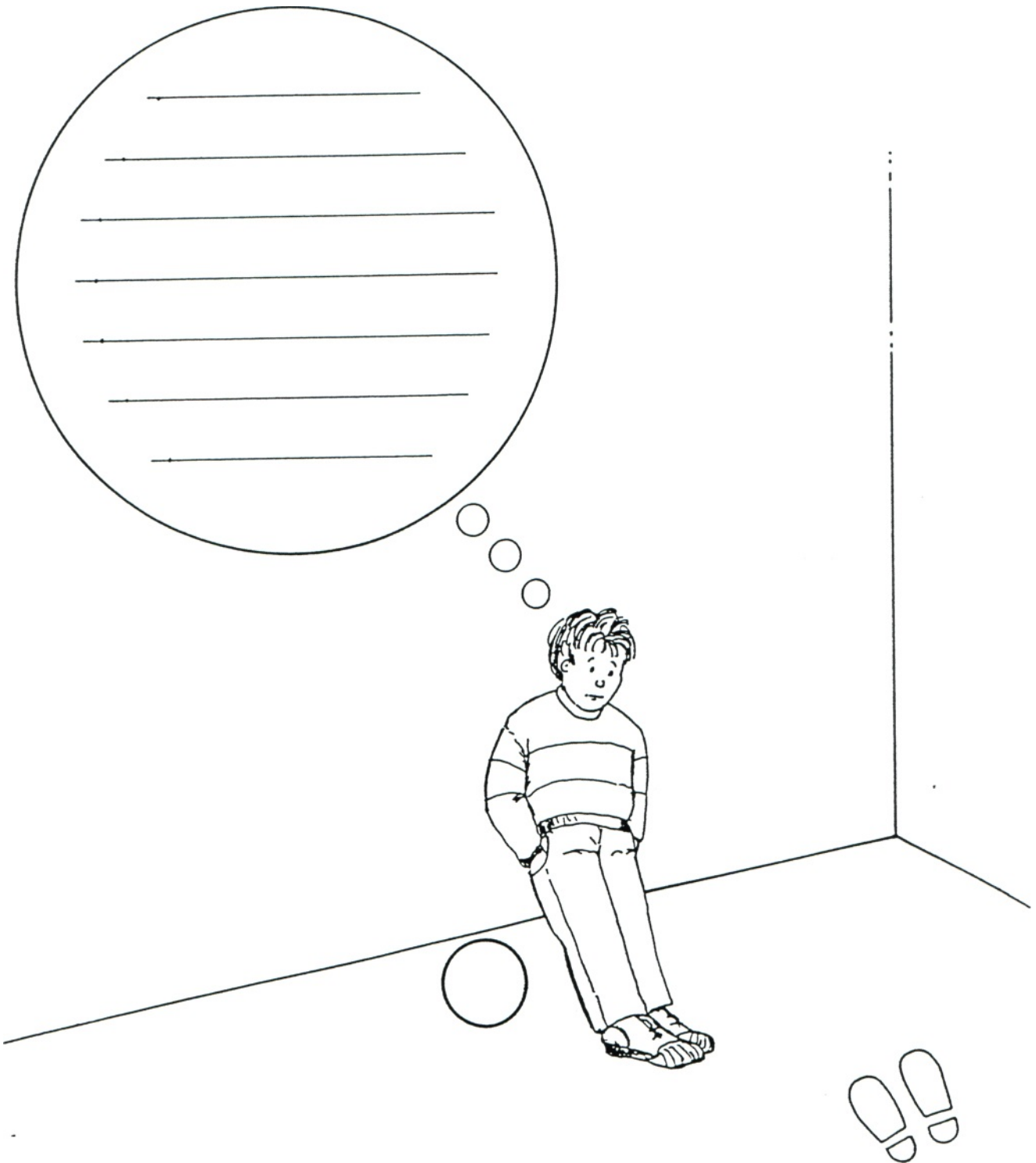
Iemand die werkloos is zegt:

10. Als hij mij die bal niet geeft, geef ik hem een trap.

De andere jongen zegt:

- A. Wachten met snoepen. Eerst eten, dat is gezonder.
- B. Als onze Frans me een trap geeft, boks ik terug.
- C. Onze Frans is te klein voor zo'n hond.
- D. Ik ben blij met bezoek. Ik ben zo vaak alleen.
- E. Ik heb nog zoveel werk, waar moet ik eerst mee beginnen?
- F. Verboden met sneeuwballen te gooien! Veel te gevaarlijk.
- G. Ik vind geen werk. Kleine geschenkjes met Nieuwjaar.
- H. Die jongen brengt zichzelf en de anderen in gevaar.
- I. Mag ik ook eens zeggen wat we gaan spelen?
- J. Ik zou liever een rustig spelletje spelen.

Hier staat hij nu, de jongen (het meisje) die (dat) niemand kiest.
Hij (zij) staat er wat zielig bij vind ik.
Ga eens in zijn (haar) schoenen staan.
Schrijf eens op wat deze jongen (dit meisje) nu denkt en voelt.

Ik, ik, ik,... maar... wat denken de anderen?

Ik wil op mijn verjaardag alle kinderen van de klas uitnodigen. Wel 20 man. Dan krijg ik veel geschenken.

Ik wil in de klas naast mijn beste vriend zitten. Dat is gezellig.

IK =

Voor mijn verjaardag wil ik een auto met afstandsbediening en een timmerdoos en een fort van Play-Mobil en...

Ik wil niet stilzitten. Ik wil in de gangen rondlopen en met de auto's spelen die in mijn jaszak zitten.

Ik heb honger. Ik wil een Mars of een Raider of een Zip of een Lion. Wat moet ik nu eten ?

Frekie

Wanneer 's middags om vier uur
onze schoolbel was gegaan
en we gingen voetbal spelen;
dan kwam Frekie er altijd aan.

Frekie woonde in de buur
maar zat niet op onze school.
Hij was een debiele jongen,
een mongool.

Meestal riep er iemand wel:
'Kom maar Frekie, doe maar mee.'
Welke kant hij uit moest schoppen,
daarvan had hij geen idee.

Maar we legden soms de bal
op twee meter van het doel,
en we riepen: 'Schieten, Frekie!'
en hij trok een ernstige smoel.

Als het raak was, dook de keeper
mooi naar de verkeerde kant,
en 't was goal, en dan was Frekie
kampioen van Nederland.

Misschien vind je Frekie zielig.
Ja, bedenk er dan maar bij,
dat ik niet vaak iemand aantrof
die zo blij kon zijn als hij.

Uit: "Berichten voor bezorgde kinderen" van Willem Wilmink.

*Als ik dit gedichtje lees, word ik er stil van.
Zo mooi vind ik het.
Als jij het gedichtje echt begrijpt, geloof ik
dat je het ook mooi zal vinden.
Denk er eens over na.
Deze vraagjes zullen je helpen.*

De Meester

De Juf

1. Hoe staat in de tekst dat Frekie helemaal niet kan voetballen?
2. Vonden de jongens Frekie 'zielig'?
3. Waarom roepen de jongens: 'Kom maar Frekie, doe maar mee?'
4. Waarom zou Frekie 'altijd' komen als de jongens aan het voetballen zijn?
5. Waarom leggen de jongens de bal op twee meter van het doel denk je?
6. Waarom duikt de keeper met opzet naar de verkeerde kant?
7. Frekie voelde zich de kampioen van Nederland. Wat wil dat zeggen?
8. Hoe zouden de jongens zich voelen als Frekie de volgende keer weer komt spelen?
9. Vond je dit ook een mooi gedichtje?
Waarom ?
10. Waarom zou de schrijver dit geschreven hebben, denk je ?